

F. 122 Akademioline Rosten-Eesti Selts
s. 80

Sveriges Förenade Studentkårers
Nattisblad. Stockholm 1938, 5.

Svensk-Baltiskt Nattisblad.
1938, 1-4; 1939, 1-4; 1940, 1-2.

492.

Rosten k.

SVERIGES FÖRENADE STUDENTKÅRERS

NOTISBLAD

UTGIVET AV SFS:s SEKRETARIAT.

SEKRETARIAT:

Drottninggatan 116, Stockholm.

Mottagning kl. 14-16.

Telefon: 23 41 10 (växel).

Telegramadress: »Swedstudent».

Sekreterare: Åke Kromnow, fil. stud.

Resesekreterare: Eric Silas Lindqvist, jur. stud.

Årg. 5, nr 5.

December 1938.

SVERIGES FÖRENADE STUDENTKÅRERS NOTISBLAD

har till ändamål att meddela uppgifter om SFS:s verksamhet dels till pressen dels till studentorganisation och vissa andra med SFS samarbetande personer och organisationer. Då för studentpressen notiser hämtas ur Notisbladet, torde godhetsfullt källan angivas.

Till studentorganisationerna adresserade exemplar torde läggas i studenternas läsrum, ej i kårernas arkiv.

SFS:s STYRELSE

sammanträdde i Göteborg den 15-16 oktober 1938. Vid sammanträdet, varom meddelande utsänts till pressen, förekom bl.a. val av ny resesekreterare efter fil.kand. Åke Adlers, som på grund av bristande tid av sagt sig uppdraget. Till resesekreterare valdes t.f. resesekreteraren, jur.stud. Eric Silas Lindqvist, Stockholms Högskola.

Sekretariatet vill här till den avgångne resesekreteraren uttala ett hjärtligt tack för ett årslångt gott och värdefullt samarbete.

SFS:s STUDENTRIKSDAG I LUND DEN 24-26 OKTOBER 1938.

Det torde vara överflödigt att här lämna en redogörelse för den såväl i dagspressen som i många studentorgan så utförligt behandlade studentkonferensen i Lund. Ett referat av förhandlingar och resolutioner skulle även taga mycket större utrymme, än här kan beredas. Blott några meddelanden skola därför lämnas.

Då såväl från myndigheter som från kårer och enskilda uppmaningar inkommit till studentriksdagskommittén att låta utge konferensförhandlingarna i tryck har SFS:s arbetsutskott uppdragit åt kommittén att undersöka de ekonomiska möjligheterna för en dylik publicering. Med anledning därav har kommittén, vänt sig till i konferensen deltagande organisationer och dessas delegater med begäran, att de måtte subskri-

bera på den planerade publikationen. Denna beräknas komma att omfatta c:a 300 sidor, och priset blir maximum 5:- kronor.

Da c:a 300 subskriptioner anses nödvändiga för att ekonomiskt garantera publiceringen, är det av vikt, att så många som möjligt binda sig för boken och att detta sker snarast möjligt.

I avvaktan på tryckningen av konferenshandlingarna har SFS ännu icke utsänt avskrifter av dessa till kårerna. Däremot ha resolutionerna tillställts vederbörande myndigheter enligt nedanstående:

Sektion I. (Teologiska utbildningsfrågor). Till konungen samt för kännedom till Kyrkomötet.

Sektion II. (Juridiska utbildningsfrågor).

- a/ Till Konungen samt för kännedom till 1937 års domsagokommitté samt Kanslern.
- b/ Till juridiska föreningarna i Lund, Stockholm och Uppsala.

Sektion III. (Medicinska utbildningsfrågor).

- a/ Till Konungen samt för kännedom till Medicinalstyrelsen och Kanslern.
- b/ Till Kanslern för rikets universitet.

Sektion IV. (Läraraspirantfrågor).

- a/ Till Konungen samt för kännedom till Kungl. Skolöverstyrelsen, Ämneskonferenserna för modersmål vid de högre allmänna läroverken samt Kanslern.
- b/ Till Konungen, samt för kännedom till statsrådet och chefen för Finansdepartementet, till Kungl. Skolöverstyrelsen samt Kanslern.
- c/ Till Konungen samt för kännedom till Kungl. Skolöverstyrelsen, rektorsämbetena vid de högre allmänna läroverken samt Kanslern.
- d/ Till Konungen samt för kännedom till statsrådet och chefen för Finansdepartementet, till Större akademiska Konsistorierna i Lund och Uppsala, lärarråden vid Göteborgs och Stockholms högskolor samt Kanslern.
- e/ Till större Akademiska Konsistorierna i Lund och Uppsala, lärarråden vid Göteborgs och Stockholms högskolor samt för kännedom till Kanslern.
- f/ Till Konungen samt för kännedom till Kanslern.

Sektion V. (Nyare utbildningsvägar för studenter).

Till Konungen samt för kännedom till Kanslern.

Därjämte har SFS tillställt Konungen gemensam resolution rör urvalet av aspiranter till de intellektuella yrkena och kompetensfördringarna till de statliga befattningarna.

SFS:s FERIEKURS 1939.

SFS:s femte feriekurs för utländska studenter kommer att under nästkommande år förläggas till Lund den 14 aug. - 2 sept. Programmet för kursen blir till innehållet huvudsakligen av samma art och omfattning som tidigare kursers program.

Till kursledare har utsetts professor Gunnar Gunnarsson och till sekreterare fil.mag. Astrid Regnell. Övriga ledamöter av kurskommittén äro: SFS:s ordförande, Lunds Studentkårs ordförande, docenterna Gunnar Jarring och Torgny Segerstedt, fil.dr. Sven Edvard Rodhe, amanuens A.E. Dahl, fil.mag. Alarik Rynell samt fil. stud. Gunnar Sjöberg.

STUDENTARBETSLÄGER.

SFS:s första och hittills enda arbetsläger anordnades i samarbete med Skidfrämjandet år 1935 i Storlien. Sedan dess ha planerna på att ånyo få till stånd ett studentarbetsläger mer och mer aktualiserats, och på oktobersammanträdet i Göteborg beslöt SFS:s styrelse att under sommaren 1939 låta anordna ett arbetsläger med såväl svenska som utländska manliga deltagare.

En kommitté, utsedd i enlighet med förslag av Lantbrukshögskolens Studentkår och med säte i Ultuna, har tillsatts med uppgift att handhava organisationen av lägret. Ledamöter av kommittén äro agronomie studerandena Carl Gustaf von Hofsten, Oscar Ekman och Karl Rydå.

Deltagarna i lägret komma huvudsakligen att få sysselsätta sig med jordbruksarbete, såvida icke mul- och klövsjukeepidemin kommer att lägga hinder i vägen härför.

FJÄLLFÄRDEN 1939.

Liksom under föregående år kommer SFS att under påsken 1939 anordna en skidresa till Härjedalen och Lappland för studenter. Avresedag har bestämts till måndagen den 3 april med återkomst fredagen den 14 april. Broschyrer komma att utsändas i februari.

NORDISKA STUDENTMÖTET

under sommaren 1939 kommer, som meddelats i dagspressen, icke att äga rum i Helsingfors. Sannolikt kommer mötet i stället att anordnas i Norge, där förberedelser härför redan vidtagits. Någon inbjudan till nordiskt studentmöte har dock ännu icke utsänts.

NORDISK SOCIAL STUDENTKONFERENS

Över ämnet: "Den sociala utvecklingen och universitetsungdomen", anordnas av Svenska kommittén för International Student Service den 12-15 januari 1939 i Uppsala. Representanter från de fyra nordiska länderna komma att inbjudas. Arrangörerna hoppas på stor anslutning från studenter i de nordiska länderna. Bland föredragen, som komma att hållas märkas: "Statens sociala verksamhet i historisk belysning" och "Det aktuella och framtida behovet av akademiskt bildade på olika områden i det moderna samhället."

För ev. deltagare kan meddelas att kostnaderna för uppehållet i Uppsala under konferenstiden (mat och logi) beräknas uppgå till 20-25 kr. Upplysningar rörande konferensen lämnas av sekreteraren i Svenska kommittén för ISS, fil.kand. Sverker Åström, Torsg. 12 A, Uppsala.

SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGAR I STOCKHOLM OCH LUND.

Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion har denna höst ombildats till en fristående förening med namnet Svensk-Baltiska Studentföreningen. Som organ för föreningen utgives ett svenskt-baltiskt Notisblad, vilket i dagarna utkommer med sitt fjärde nummer. Föreningens ordförande är fil.kand. Ake Adlers, dess sekreterare, fil.kand. Sture Bågstam, samt redaktör för Notisbladet, jur.stud. Vivika Gerner. Vidare har en "Akademisk förening för svensk-baltiskt samarbete" bildats i Lund.

RESOR FÖR SVENSKA STUDENTER I UTLANDET.

Enligt beslut av styrelsen för SFS komma två utländska studie- och turistresor för svenska studenter att anordnas nästa sommar. Den i år inhiberade resan till de nordtyska universitetsstäderna och södra Danmark kommer att företagas i början av juni, och omkring den 10 juli anordnas en resa till Frankrike med Paris som utgångspunkt för en rundresa på franska landsbygden huvudsakligen i trakterna av Normandie och Bretagne.

CIE-KONFERENS I KRYNICA I POLEN.

Den 8-18 januari 1939 samlas CIE-delegater från hela världen till konferens i den polska vintersportkurorten Krynica. Efter några dagars förhandlingar komma delegaterna att företaga en rundresa i Polen.

SFS:s resesekreterare kommer att under tre dagar som observatör följa förhandlingarna.

AKADEMISKA VINTERSPORTTÄVLINGAR I TRONDHEIM.

CIE:s sportkommission anordnar 1939 i februari internationella akademiska vinterspel i Trondheim. Doktor Rudolf Ullmark, vice ordförande i Stockholms Studenters idrottsförening kommer att befullmäktigas omhänderhava arrangemangen för ett eventuellt svenskt akademiskt deltagande.

5

Styrelsens för Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion
berättelse över verksamheten under tiden 12 oktober 1937 -
12 oktober 1938.

Styrelsen för Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion får härmed avgiva följande berättelse över sektionens verksamhet under tiden 12 oktober 1937 - 12 oktober 1938

Styrelse.

Administration.

Baltiska Sektionens styrelse har under verksamhetsåret 1937 - 1938 haft följande sammansättning:

Ordförande: Fil.kand. Åke Adlers,
Vice ordförande: Fil.stud. Åke Kromnow,
Sekreterare: Fil.kand. Sture Bågstam,
Skattmästare: Jur.stud. Ewald Hjerner,
Klubbmästare: Jur.stud., D.H.S., Victor Dryselius.

Vid styrelsesammanträde den 4 mars 1938 tillförordnades jur.stud. Vivika Gerner som styrelseledamot i egenskap av redaktör för Svensk - Baltiskt Notisblad.

Sammanträden. Verksamhet.

Med anledning av litauiske ministerns, exc. Savickis, avgång anordnade sektionen den 30 nov. 1937 en litauisk afton på Stockholms Högskolas Studentkårs Kårhus. Förste legationssekreterare J.Jablonskis höll därvid föredrag om " Några glimtar från Litauen av i dag ". Vid den efterföljande supén läste författaren Nils Bohman litauiska folkvisor, dainos, i egen översättning till svenska, varjämte student- och gluntsång förekom. En minnesgåva från Baltiska Sektionen överlämnades samtidigt till exc. Savickis.

Den 18 mars talade professor Sten Karling, Tartu, om " Svenska drag i Estlands konst ". Föredraget illustrerades med ljusbilder och efterföljdes av supé och samkväm i Kårhusets kafé.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft åtta protokollförda sammanträden.

Genom sin ordförande och vice ordförande har sektionen varit representerad i redaktionskommittén för Baltisk Revy 1938.

Genom sin ordförande, sekreterare och skattmästare har sektionen varit representerad vid den studentkonferens, som på initiativ av Akademiska Sektionen av Lettisk - Svenska Föreningen i Riga anordnades där den 5 - 7 febr. 1938.

Samarbete med
syskonföre-
ningarna i
Balticum.

Det redan föregående verksamhetsår påbörjade samarbetet med Svensk - Estniska Samfundet vid Tartu universitet, Akademiska Sektionen av Lettisk - Svenska Föreningen i Riga och Svenska Sektionen av Studentföreningen Baltija i Kaunas har under 1937 - 1938 ytterligare utvidgats. På initiativ av Rigasektionen sammankommo sålunda i Riga den 5 - 7 febr.

1938 representanter för de ovannämnda föreningarna och Baltiska Sektionen för att diskutera olika problem av intresse för det svensk - baltiska akademiska samarbetet. Vid konferensen närvaro även observatörer från Latvijas Studentu Padome, Sveriges Förenade Studentkårer och E.U.S. Ūhendus. Konferensen uttalade sig bl.a. för ett intensifierat studentutbyte, dels i form av individuellt praktikantutbyte, dels i form av gruppresor av framför allt facklig karaktär. **Vidare beslöts** ett studenttidskriftsutbyte, som skulle omhänderderhavas av i de olika länderna tillsatta pressreferenter. Dessa skulle förutom tidskriftsutbytet även ha till uppgift att i sitt eget lands press - framför allt studentpressen - publicera uppgifter om de övriga länderna och om det akademiska samarbetet dem emellan. Till grund för denna verksamhet och för ömsesidig information skulle ett Svensk - Baltiskt Notisblad utgivas i Stockholm av Baltiska Sektionen. Slutligen uttrycktes önskvärdheten att i Tartu skulle grundas en särskild akademisk sektion för det praktiska student-samarbetet mellan Estland och Sverige. Nästa konferens förledades preliminärt till Stockholm 1939.

Samarbete med de svenska universitetslektorerna i Balticum.

I intimt samband med ovannämnda svensk - baltiska studentsamarbete står Baltiska Sektionens regelbundna förbindelser med de svenska universitetslektorerna i Balticum. Dessa ha i flera fall förmedlat uppgifter åt sektionen, som å sin sida varit dem behjälplig i olika avseenden, införskaffat litteratur och utfört andra uppdrag.

Studentutbyte.

Under verksamhetsåret 1937 - 1938 har genom sektionens försorg sex estniska, åtta lettiska och två litauiska studentskor beretts enklare praktikplatser i svenska hem under en till tre månaders tid. Även i år tycks denna art av studentutbyte ha slagit väl ut; liksom föregående år har det omhänderhaftas av sektionens sekreterare, vilken till styrelsens sammanträde den 6 oktober avgivit utförlig rapport där om. Sektionen har vidare ordnat avlönad sommarpraktik i Sverige för två lettiska arkitektstuderande och två litauiska teknologer samt bistått ett flertal baltiska studenter, som på annat sätt fått möjlighet att praktisera här, under deras vistelse i landet.

Förmedling av svenska filmer till Balticum.

Genom förmedling av Baltiska Sektionen och svenske lektorn vid universitetet i Kaunas förevisades i november och december 1937 ett antal svenska kulturfilmer i Litauen. Filmerna hade välvilligt ställts till förfogande av A.B.Svensk Filmindustri; vid förevisningarna, som ägde rum i Kaunas, Klaipeda och Siauliai närvaro sammanlagt c:a 2000 personer.

Studiekurs i de tre baltiska stater-na.

Som svar på den kurs i socialekonomi, som Baltiska Sektionen våren 1937 anordnade för akademiker från de baltiska staterna, inbjödo de litauiska, lettiska och estniska kommissionerna för Coopération Intellectuelle åtta svenska studenter att delta i en liknande kurs i Balticum under tiden

24 aug. - 24 sept. 1938, tio dagar i varje land. Commission suédoise de Coopération Intellectuelle, till vilken inbjudan riktades, uppdrog åt Baltiska Sektionens ordförande att å sektionens och Sveriges Förenade Studentkårers vägnar utse de svenska deltagarna. Representerade blevo följande universitets- och högskoleorter, nämligen Upsala, Lund, Stockholm och Ultuna. Förutom svenskarna deltog även fyra finska, åtta estniska, sex lettiska och sex litauiska studenter i kursen.

Reseverksamhet.

Sektionen har liksom tidigare med råd och upplysningar underlättat svenska studenters resor - enskilda såväl som gruppresor - i de baltiska staterna. Likaså har sektionen mottagit ett flertal baltiska akademiker, som enskilt i studiesyfte besökt Sverige, och därvid ofta ordnat inkvartering och program för deras vistelse här.

Följande grupper ha under sommaren mottagits:

8 - 13 juli: 24 studenter från handelshögskolan i Klaipeda under ledning av lektorn vid handelshögskolan, dr. Marcilionis och ledaren för studentkårens utlandsavdelning, J. Aušrota.

8 - 12 juli: 25 studentskor från lantbrukshögskolan i Dotnuva under ledning av docent B. Vitkus.

Över besöken finnas redogörelser utarbetade och bifogade vid styrelsens protokoll av den 6 oktober 1938.

Svensk - Baltiskt Notisblad.

Vid studentkonferensen i Riga beslöts bl.a. att sektionen skulle utge ett Svensk - Baltiskt Notisblad. Dess uppgift skulle vara att sprida upplysning om det akademiska samarbetet mellan Sverige och de baltiska staterna, Estland, Lettland och Litauen och att vara en förbindelselänk mellan de speciella studentföreningar, som bedriva detta arbete. Därjämte skulle notisbladet även vända sig/övriga svensk - baltiska och baltisk - svenska vänskapsföreningar, olika studentorganisationer, pressen samt intresserade personer och företag.

Notisbladet har hittills utkommit med två fyrsidiga nummer och har f.n. en upplaga av 400 ex. Som redaktör har jur.stud. Vivika Gerner fungerat.

Baltisk Revy 1938.

Som ovan nämnts har sektionen varit representerad i redaktionskommittén för Svensk - Baltisk Revy 1938, vilken årsbok gemensamt utgivits av samtliga svensk - baltiska föreningar i Sverige. Den statistiska avdelningen och sammanställningen av de olika föreningarnas verksamhet, de svenska balticumlektoraten m.m. ha utarbetats av olika styrelsemedlemmar inom sektionen.

Gåvor.

Från deltagarna i Siauliaiexkursionen sommaren 1937 har sektionen som gåva fått mottaga ett litauiskt träsnideri- arbete samt ett album med fotografier från deras resa till Stockholm. Av deltagarna i ekonomexkursionen från Klaipeda denna sommar har sektionen som tack erhållit ett större barnstensarbete, föreställande frihetsmonumentet i Kaunas.

Representa-
tion.

Baltiska Sektionen har under verksamhetsåret på sedvanligt sätt representerats på de baltiska staternas legationer i Stockholm med anledning av resp. staters nationaldagar samt vid Svensk - Estniska, Svensk - Lettiska och Svensk - Litauiska föreningarnas sammankomster. Under Rigakonferensen avlade sektionens representanter övliga hövlighetsvisiter samt nedlade en krans på Brödrakyrkogården i Riga.

Medlemmar.

Angående medlemsantalet hänvisas till Nordiska Studentföreningen, vars medlemmar automatiskt tillhöra Baltiska Sektionen och vice versa.

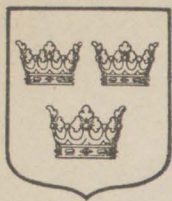
Verksamheten inom Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion har under det förflutna arbetsåret stabiliserat sig. Organisationen har blivit fastare, ej blott inom sektionen själv utan även inom det svensk - baltiska akademiska samarbetet över huvud taget. Nödvändigheten av att leda detta samarbete från ett lokalt centrum har framträtt alltmera. Likaså har utvecklingen och de därav uppstående ökade arbetsuppgifterna gjort ett fortsatt samarbete i nuvarande form med Nordiska Studentföreningen mindre lämpligt, varför styrelsen beslutat föreslå årsmötet, att sektionen skildes från Nordiska Studentföreningen och bildade en ny förening, som i alla delar övertog Baltiska Sektionens verksamhet.

Styrelsen för Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion vill till slut framföra sin stora tacksamhet till alla dem, som under verksamhetsåret 1937 - 1938 på skilda sätt visat sin välvilja och sitt intresse för Baltiska Sektionen, dess strävanden och uppgifter.

För Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektions
styrelse:

Åke Adlers
Ordförande.

/ Sture Bågstan
Sekreterare.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV NORDISKA STUDENTFÖRENINGENS BALTISKA SEKTION, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 1, n:r 1.

April 1938.

SVENSK - BALTISKT NOTISBLAD

har till uppgift att sprida upplysning om det akademiska samarbetet mellan Sverige och de baltiska staterna, Estland, Lettland och Litauen, främst såsom detta tager sig uttryck i den verksamhet, som bedrivs av Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion i Stockholm och dess syskonföreningar i Balticum, Svensk-Estniska Samfundet vid Tartu universitet, Akademiska Sektionen av Lettisk-Svenska Föreningen i Riga samt Svenska Sektionen av Studentföreningen Baltija i Kaunas. Notisbladet avser främst att vara en förbindelslänk mellan dessa, men vänder sig även till övriga svensk-baltiska och baltisk-svenska vänskapsföreningar, olika studentorganisationer samt intresserade personer och företag.

Redaktionen hoppas, att Notisbladet skall fylla en i det baltiska samarbetet betydelsefull uppgift, då det gäller att stärka samhörighetskänslan mellan de olika föreningarnas medlemmar.

UTBYTE AV STUDENTTIDSKRIFTER MELLAN SVERIGE OCH BALTICUM.

Vid den svensk-baltiska studentkonferens, som den 5 till 7 februari i år avhölls i Riga beslöts bl.a. ett utbyte av studenttidskrifter mellan de deltagande staterna. Genom förmedling av Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion har nu denna sak för Sveriges del ordnats, och vederbörande baltiska organisationer erhålla för närvarande följande svenska studentpublikationer: Ergo, Gaudeamus, Götheborgske Spionen, Medicinska Föreningens Tidskrift, och SFS:s Notisblad.

PRESSREFERENTER I STOCKHOLM OCH RIGA.

Till pressreferent i Stockholm har Nordiska Studentföreningens Bal-

tiska Sektion utsett jur. stud. Vivika Gerner, Disavägen 7, Djurs-
holm. Samtidigt har Akademiska Sektionen av Lettisk-Svenska För-
eningen till motsvarande befattning i Riga tillsatt cand. hist.
Alvine Putne, Vidus iela 11, dz 26. Från Estland och Litauen har
meddelande ännu icke ingått i denna sak.

Pressreferenternas uppgift är att ombesörja det ovan näm-
da tidskriftsutbytet samt att i det egna landets studentpress och
övrige tidningar publicera uppgifter av intresse från de övriga
länderna.

AKADEMISKT SVERIGENUMMER I LETTLAND.

Den lettiska studenttidningen STUDENTS har ägnat ett av sina
senaste nummer åt Sverige, studentförhållandena här och samarbetet
med de baltiska staterna. I inledningsartikeln, "Östersjön", fram-
hålls betydelsen av samarbete mellan akademisk ungdom i alla län-
der och värdet av den svensk-baltiska studentkonferensen i Riga
i februari. Det föredrag, som svenske lektorn i Riga, W. Freij vid
konferensen höll, återges därefter i en längre artikel. Sekretera-
ren i Svenska Handelskammaren i Riga, Harald Dikman, uppmanar på
svenska och lettiska till livligare lettlandsbesök och fäster
svenskarnas uppmärksamhet på den välvilja och det intresse, som
en svensk där alltid möter. Slutligen redogör författaren Karlis
Ievinš i en stor artikel, benämnd "Svenskt studentliv", för de
akademiska umgängesformerna, huvudsakligen i Uppsala och Lund.

Vi notera med tacksamhet denna uppmärksamhet och uttrycka
den förhoppningen, att även andra studenttidningar på liknande
sätt ville befrämja studentsamarbetet mellan Sverige och Balticum.

SVENSK - BALTISK ÅRSBOK.

Enligt beslut av de svensk-baltiska vänskapsföreningarna i Sveri-
ge kommer i år för första gången en svensk-baltisk årsbok att ut-
givas. Boken kommer att innehålla dels en avdelning allmänna ar-
tiklar, belysande de baltiska staterna, deras författning och kul-
turella liv m.m., dels en översikt över verksamheten under det
förflutna året i de olika svensk-baltiska föreningarna på ömse si-
dor om Östersjön samt de svenska lektoraten i Tartu, Riga och Kau-
nas, dels slutligen en statistisk avdelning, avsedd att ge en över-
siktlig bild av Estland, Lettland och Litauen av idag. Ordförande
i redaktionskommittén är överste F. Lovén, redaktör docent A.
Schück. Årsboken, som utkommer på hovintendenten John Kroons Gra-
fiska Anstalt i Malmö, beräknas föreligga färdig i maj.

STUDENTSKOR FRÅN DE BALTISKA STATERNA TILL SVENSKA HEM.

Genom Baltiska Sektionens förmedling erhöles ett 20-tal estniska
studentskor sommaren 1937 enklare praktikplatser i svenska hem
(hjälp i hushåll, skötsel av småbarn, språkundervisning). Då det-
ta försök till studentutbyte tycks ha slagit väl ut, kommer det i

är att upprepas samt utvidgas till att gälla studentskor även från Lettland och Litauen. Det bör här betonas, att utbytet ingår som ett led i det kulturella samarbetet och ej tjänar förvärvsändamål. Studentskorna erhålla fritt vivre och fria resor inom Sverige. Alla närmare upplysningar erhållas genom Baltiska Sektionens sekreterare, fil. kand. Sture Bågstam; Bondegatan 48, Stockholm, som även förmedlar dylika platser för svenska studentskor, som önska resa till Estland, Lettland och Litauen.

STUDENTUTBYTE VERDANDI - E.Ü.S. ÜHENDUS.

Sedan sommaren 1936 består mellan studentföreningen Verdandi, i Uppsala och den ungefär motsvarande studentorganisationen E.Ü.S. Ühendus vid universitetet i Tartu en regelbunden förbindelse, bestående, i att representanter från Verdandi besöka de sommarmöten, som av Ühendus anordnas i Estland, under det att den estniska organisationens representanter avlägga svarsbesök i Uppsala sista april och första maj samt deltaga i Verdandis vårbrytning. Sålunda deltog tre verdandister under ledning av fil. kand. Henrik Sandblad i mötet i Aegviidu, juli 1936, samt företogo i samband därmed en bilresa genom norra Estland till Narva. Vid Ühendus 30-års jubileum i Tartu 1936 var Verdandi representerat av sin ordförande och vice ordförande, och sommaren 1937 deltog återigen tre verdandirepresentanter i Ühendus' sommarmöte, som denna gång hölls 19 - 20 juni i Otepää i södra Estland.

Det första estniska svarsbesöket förekom 1937, då en grupp Ühendus-studenter under ledning av ordföranden i Ühendus' filisterorganisation, förre statsäldsten doktor August Rei, besökte Uppsala. Detta besök kommer att upprepas även i år.

Till årets sommarmöte, som troligen kommer att anordnas i anslutning till den stora estniska sångar- och folkfesten i Tallinn i juni, komma ev. ett större antal verdandister att inbjudas.

NORDISK STUDIEVECKA I ESTLAND, JULI 1938.

Den 5:e nordiska studieveckan i internationella problem äger rum i Vahi invid Tartu den 17 - 24 juli 1938. Arrangörer äro: Viggbyholmskommittén, Helsingörskole - Ringen, Nordiska Folkhögskolans Elevförbund och Finlands sektion av Världsförbundet för folkbildningsarbete. På programmet märkas översikter över Estlands historia, näringsliv och folkbildningsarbete samt över olika nordiska problem. Vidare förekommer en diskussion, benämnd "Estland och Norden", varjämte gräns- och minoritetsfrågor samt den världspolitiska situationen komma att behandlas. Utflykter skola företagas till Tallinn och Pirita (S:ta Birgittaklostret utanför Tallinn), till Tartu, ryska gränsområdet och Petseri kloster samt eventuellt även till Kivioli oljestensgruvor, Narva, Vormsö och Nuckö. Alla närmare upplysningar erhållas genom Olof Leopold, Gävle, Sverige.

ESTLANDSAFTON PÅ STOCKHOLMS HÖGSKOLA.

Baltiska Sektionen anordnade den 18 mars en estlandsafton, varvid professor Sten Karling, Tartu, höll ett uppskattat föredrag med ljusbilder om "Svenska drag i Estlands konst". Talaren uppehöll sig vid de gemensamma kulturimpulser, som redan under medeltiden sätta sin prägel exempelvis på kyrkobyggena i Sverige och Estland och påvisade därefter hur det svenska väldet i Estland tydligt satte sina spår även i landets konstutveckling. Efter föredraget följde supé och dans. Bland de närvarande märktes representanter för Estlands legation och Svensk-Estniska Föreningen.

FERIEKURS I UPPSALA FÖR UTLÄNDSKA STUDENTER 6 - 26 AUG. 1938.

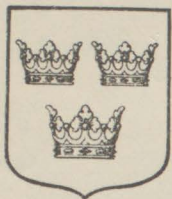
Sveriges Förenade Studentkårer anordnar i sommar för fjärde gången en feriekurs för utländska studenter i Uppsala. Kursen kommer i likhet med tidigare år att bestå av föreläsningar av ett flertal vetenskapsmän och framstående personer från det praktiska livets område, av språkundervisning i svenska för nybörjare och mera avancerade samt av exkursioner till olika platser av historisk och industriell betydelse i Uppsalas närhet. Särskilt för studenter från de baltiska staterna bör det vara av värde att under denna kurs få en inblick i modern svensk kultur. Priset för deltagande är synnerligen lågt, och möjlighet att erhålla stipendier finnes. Prospekt och alla upplysningar lämnas av de svenska lektorerna i Tartu, Riga och Kaunas samt av Sveriges Förenade Studentkårer, Drottninggatan 116, Stockholm.

HANDELSHÖGSKOLAN I KLAIPEDA

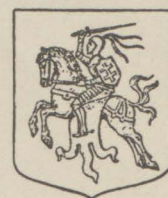
planerar en studieresa till Sverige i sommar. Resan avses skola äga rum i slutet av juni eller början av juli månad och uppehållet i Sverige blir cirka 10 dagar. Handelshögskolorna komma att besöka företag och institutioner av speciellt intresse för dem.

STUDENTER FRÅN DE BALTISKA STATERNA

som i grupp eller enskilt ämna företaga studieresor i Sverige under sommaren ombedjas att så tidigt som möjligt sätta sig i förbindelse med Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion, som står till tjänst med upplysningar och hjälp för vistelsen. Det är av vikt att förfrågningar ske i god tid före en planerad resa, då Baltiska Sektionen eljest icke kan vidtaga erforderliga anstalter för mottagandet.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV NORDISKA STUDENTFÖRENINGENS BALTISKA SEKTION, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 1, n:r 2

Sept, 1938.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

har till uppgift att sprida upplysning om det akademiska samarbetet mellan Sverige och de baltiska staterna, Estland, Lettland och Litauen. Notisbladet avser främst att vara en förbindelselänk mellan de speciella studentföreningar, vilka bedriva detta arbete, men vänder sig även till övriga svensk-baltiska och baltisk-svenska vänskapsföreningar, olika studentorganisationer samt intresserade personer och företag.

DE BALTISKA STATERNA INBJUDA TILL KURS I SOCIALEKONOMI.

Som svar på den kurs i socialekonomi, som Baltiska Sektionen våren 1937 anordnade för akademiker från de baltiska staterna, ha de litauiska, lettiska och estniska kommissionerna för Coopération intellectuelle utfärdat inbjudan till en liknande kurs i Balticum. Kursen äger rum under tiden 24 aug.- 23 sept., tio dagar i varje land. Inbjudna äro åtta studenter från Sverige och sex från vardera Finland, Estland, Lettland och Litauen.

Det synnerligen väl avvägda programmet upptar föreläsningar, studiebesök och utfärder. I Litauen talar professor E. Galvanauškas om "Utvecklingen av Klaipėdas hamn". I samband därmed besökes hamnanläggningarna. Professor Rimka håller föredrag om landet sociala och ekonomiska struktur, varvid diverse industriella och kommersiella företag visas. En inblick i Litauens lantbruk gives av professor J. Krikšciunas i samband med ett besök i lantbrukshögskolan. - I Lettland studeras Liepajas (Libaus) hamnanläggningar, diverse fabriker i Riga, kraftverksbygget i Kegums samt de olika korporationerna för närings- och kulturlivet. Föredragshållare äro här bl.a. professorerna M.K. Bērziņš, M.P. Starcks och M.E. Strikis. Utfärder företagas till Riga Strand, Sigulda och kurorten Kemeris.

På kvällarna anordnas operabesök, m.m. - Programmet i Estland, slutligen, upptar besök vid ett flertal av landets förnämsta industri- anläggningar: textilfabrikerna vid Narva, oljeraffinaderierna i Kohtla och Kiviöli samt fabrikerna för förädling av landets trävaruprodukter. Föreläsningar komma att hållas av professor E. Kant ("Den ekonomiska situationen i Estland"), av professor A. Piip ("Grundvalen för statsregimen och den nya konstitutionen") samt av professor E. Poom. Utflykter företagas till klostret Petseri, Narva, Hapsal och andra sevärda platser.

BALTISKA STUDENTSKOR I SVENSKA HEM.

Sektionens försök att även i år bereda plats åt studentskor från Estland, Lettland och Litauen i bildade svenska familjer har haft till resultat, att onkr. femton flickor kunnat mottagas. Sålunda ha fem från Estland, åtta från Lettland och två från Litauen deltagit i utbytet och vistats i olika delar av landet såsom Stockholm med omnejd, Rättvik, Degerfors, Lysekil, Motala, Huskvarna m.fl. platser. Vistelsen i Sverige har varat en à två månader, från början av juni till mitten av aug. I allmänhet ha studentskorna redan vid ankomsten till Sverige kunnat något svenska. Då det vill synas som om besöken utfallit till ömsesidig belåtenhet, har Sektionen för avsikt att om möjligt upprepa denna förmedling under kommande sommar.

PRAKTIKANTUTBYTE.

Genom förmedling av Svenska Arkitekters Riksförbund ha tvenne lettiska arkitekter, en manlig och en kvinnlig, erhållit praktikantplatser i Stockholm i över två månaders tid. Dessutom har Baltiska Sektionen fått tvenne praktikantplatser vid husbyggen till förfogande, vilka besatts av litauiska teknologer.

LITAUISKT HANDELSHÖGSKOLEBESÖK I SVERIGE.

Den 8-13 juli besöktes Stockholm av ett 20-tal studenter från Handelshögskolan i Klaipeda, vilka genom Baltiska Sektionens försorg fingo tillfälle att här studera olika ekonomiska och industriella anläggningar. Redan första dagens eftermiddag besöktes Dagens Nyheter, vars hypermoderna tryckeri väckte litauernas livliga intresse. Den 9 juli ägnades åt Kooperativa Förbundet, varvid särskilt Konsumhuset, Social-pedagogiska Institutet och Kvarnholmen besågos. Vidare förekommo under uppehållet studiebesök i Postgirokontoret och Nordiska Kompaniet samt utfärder till Drottningholm, Uppsala och Gamla Uppsala, besök i Stadshuset, Riddarholmskyrkan m.m. - Det stora intresse, som de litauiska gästerna visade vår handel och industri, bådär gott för ett framtida närmare samarbete med Klaipedas främåtsträvande handelshögskola. Uttryck gävos även åt tanken att låta denna, den första utlandsresa, som företagits av handelshögskolans studentkår, efterföljas av årliga studiebesök.

LANTBRUKSHÖGSKOLANS I DOTNOVA SVERIGEBESÖK.

Under ledning av professor Witkus besökte 25 studentskor från den litauiska lantbrukshögskolan i Dotnova Sverige den 8-12 juli. Studieresan, som genomfördes under Baltiska Sektionens ledning, omfattade förutom de vanliga besöken å slott, muséer och andra sevärdheter i Stockholm och Drottningholm ett flertal besök i speciella lantbruksanläggningar. Sålunda bereddes deltagarna tillfälle att se Statens Centrala Frökontrollanstalt i Berghamra, Lantbruksmuséet på Experimentalfältet, Berga egen- dom i Västerhanninge, Wackstanäs Hemskola, Institutet för Husdjursförädling å Wiad samt Mjölkcen- tralens anläggningar. Under en resa till Uppsala avlades även besök på Lantbrukshögskolan i Ultuna samt lantbrukshållningsskolan i Brogård. Deltagarna återvände den 13 juli över Tallinn.

DEN NORDISKA STUDIEVECKAN I VAHI, ESTLAND, 18 - 25 JULI,

som omnämndes i Baltiskt Notisblads förra nummer, samlade omkring 200 deltagare från Danmark, Estland, Finland, Norge och Sverige. Den var en av de största internationella konferenser, som någonsin hållits i Estland, och väckte stort uppseende i hela landet, vars tidningar i hel- och halvsidesartiklar refererade förhandlingar och föredrag. Veckan öppnades i Vahi lantbrukshögskola av Estlands socialminister O. Kask. Hälsningar framfördes bl.a. av riksdagens förste talman, professor Jüri Uluots, riksarkivarie Liiv och svenska Landsorganisationens ordförande, August Lindberg. Bland föredragshållarna märktes från svensk sida fil.dr. Alf Ahlberg, nämndeman C.G. Johansson i Lövnäs och Allan Degerman, från estnisk professor J. Uluots, fil.mag. V. Alttoa och sekreterare J. Blees, från dansk for- stander, cand.mag. Tormod Jörgensen, från norsk lektor Kaja Graff-Holmen samt från finsk sida presschefen i utrikesministe- riet, fil.mag. Urho Toivola och sekreterare Pekka Railo. En diskussion om "Estland och Norden" inleddes av riksdagsman Neeme Ruus, Tallinn, och Baltiska Sektionens ordförande, fil. kand. Åke Adlers. - Vid ankomsten till Estland bjöd estniska kultus- ministeriet på lunch i Estoniarestauranten i Tallinn, varvid regeringen representerades av en broder till statspresidenten K. Päts. Vidare hade Tartu stad inviterat till en mottagning och staden Tallinn till avskedslunch i Pirita, där överborg- mästare Sääts hälsade välkomna å huvudstadens vägnar, och herr August Lindberg framförde Nordiska Studieveckans tack för all gästfrihet, som visats, och uttryckte förhoppningen, att veckan skulle ha bidragit till att ytterligare föra Estland närmare de nordiska demokratiernas krets.

I samband med studieveckan företogs utfärder till svenskbyg- derna Hapsal och Vormsö, till Petseri, Irboska och de ryska gränstrakterna i södra Estland samt till olikstniska jord- bruksområden. - En särskild eloge må här slutligen framföras till herr Neeme Ruus, som från estnisk sida varit den ledande organisatoriska kraften, och tack vare vilken veckan kunnat anordnas på ett så utomordentligt lyckat sätt, som nu varit fallet.

BALTISK REVY UTKOMMEN.

Ett vackert, vitt band med trevliga illustrationer är det första intrycket av Baltisk Revy. Vid ett närmare studium finner man en rad intressanta och omväxlande artiklar tillika med en belysande statistik över förhållandena i de baltiska staterna. Prof. Johan Bergman, lektor Per Sandberg och docenten Adolf Schück ha skrivit om Sveriges och Balticums historiska förbindelser. Docenten Elis Håstad och advokaten Hilding Eek skildra aktuella problem. Om de lettiska folkvisorna kåserar lektor W. Freij, och bilder från lettiska och litauiska landsbygden givas av skriftställaren Peter Hök samt fru Inge Savickis. Vidare märkas journalistiska skisser av fil.dr. friherre Karl-Fredrik Palmstierna och redaktör Oscar Rydquist. Presidenten för Eesti Pank, J. Jaakson, har slutligen skrivit om Estlands finansväsen. Den statistiska avdelningen inledes med en översikt av sammanslutningar, som verka för förbindelserna mellan Sverige och Balticum, sammanställd av jur.stud. E. Hjerner. I översikten av de baltiska staternas inre förhållanden har fil.stud. Å.Kromnow skrivit om Estland, fil.kand. S. Bågstad om Lettland och fil.kand. Å. Adlers om Litauen. Sveriges intresse för Balticum och vice versa har resulterat i uppkomsten av ett flertal föreningar, vilka alla ha rönt en livlig anslutning. Särskilt i dessa kretsar kommer Baltisk Revy, såsom en första årlig publikation, att hälsas med stor tillfredsställelse och kommer att bidra till närmare kännedom om baltiska förhållanden.

AKADEMISKA SEKTIONEN AV LETTISK-SVENSKA FÖRENINGEN I RIGA

kommer i höst att inbjuda dem, som vistats i Sverige under sommaren att vid sektionsaftnar skildra sina intryck av Sverige. Liksom förra året anordnar sektionen svenska språkkurser, vilka visat sig mycket populära. Kurserna ledes av svenske lektorn i Riga, W.Freij.

STUDENTER PÅ TULLFRITT INFÖRA CYKLAR I LITAUEN.

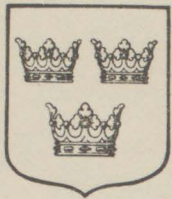
Enligt meddelande från litauiska handelsdepartementet erhåller utländsk student, som antingen för studier eller som turist önskar medföra cykel vid inresa i Litauen, befrielse från skyldigheten att ställa borgen för tullavgiften. Dock måste ett hithörande intyg från litauisk beskickning eller konsulat skaffas samt en förklaring avgivas att inom 6 mån. utföra cykeln.

BALTISKA DELTAGARE I STOCKHOLMS STUDENTKÅRERS VÅRFEST.

I Stockholms Studentkårers vårfest den 25-26 maj deltog i år för första gången representanter för baltiska studentorganisationer, nämligen ordföranden i Latvijs Studentu Padome, E. Arnoldijs och ordföranden i dess utlandsutskott, O. Steinbriks.

LETTISK KONSTUTSTÄLLNING I STOCKHOLM.

Målaren Ludolf Liberts kommer i oktober månad att anordna en utställning i Stockholm. Professor Liberts är en av Lettlands mest framstående konstnärer, som speciellt inom teatern har gjort sig ett stort namn genom sina dekorationer.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV NORDISKA STUDENTFÖRENINGENS BALTISKA SEKTION, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 1, n:r 3

Nov., 1938.

NYA SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGAR.

De svensk-baltiska studentföreningarna ha under oktober utökats med en förening i LUND, "Akademiska föreningen för svensk-baltiskt samarbete", varjämte i TARTU bildats en särskild avdelning för studentfrågor inom Svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet. Vidare har i STOCKHOLM Nordiska Studentföreningens Baltiska Sektion upphört och dess verksamhet i alla delar övertagits av den nybildade "Svensk-Baltiska Studentföreningen". Genom dessa förändringar ha dels nya centra uppstått för svensk-baltiskt studentsamarbete, dels ha betingelser skapats för bättre sammanhållning inom de olika organisationerna. Efter de nya föreningarnas tillkomst finnas särskilda organisationer för svensk-baltiskt studentsamarbete i samtliga baltiska universitetsstäder utom Tallinn och Klaipeda och i Sverige i Lund och Stockholm. Följande meddelanden om de nya organisationerna ha ingått:

SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, STOCKHOLM.

Nordiska Studentföreningen och dess Baltiska Sektion avhöllo årsmöte den 12 okt. På förslag av Baltiska Sektionens styrelse beslöts därvid, att sektionen skulle avskiljas och bilda en självständig förening, en omorganisation, företagen i fullt samförstånd med Nordiska Studentföreningen och betingad av sektionens allt vidsträcktare verksamhet. - I anslutning till årsmötet konstituerades den nya organisationen under namn av SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN. Styrelsen fick följande sammansättning: Ordförande: Fil. kand. Åke Adlers; vice ordförande: Fil. stud. Åke Kromnow; skattmästare: jur. stud. Ewald Hjermer; Klubbmästare: jur. stud. Stig Hiljding; Redaktör för svensk-baltiskt notisblad: jur. stud. Vivika Germer. Revisorer blevo jur. stud. Folke Günther och jur. stud. Per Holm.

AKADEMISKA FÖRENINGEN FÖR SVENSK-BALTISKT SAMARBETE, LUND.

På initiativ av Svensk-baltiska föreningen i Skåne och efter förberedande arbete i Lund av fil. dr. Åke Ohlmarks konstituerades vid sammanträde den 19 okt. Akademiska Föreningen för svensk-baltiskt samarbete. Över 60 personer hade infunnit sig, bland dem generalmajor L. Falkman och hovintendent John Kroon, som representanter för Svensk-baltiska föreningen i Skåne, professorerna G. Backman, Efr. Briem,

H. Odeberg, O. Rydbeck och E. Wahlberg, friherrinnan H. Rappe och intendent F. Kellberg. Till styrelse valdes: Fil. dr. Åke Ohlmarks, ordförande, fil. mag. Sven Svensson, sekreterare, amanuens J. Hyrenius, skattmästare, samt docent Ivar Lindquist, fil. lic. Georg Borgström och teol. kand. Gunnar Dahmén, styrelseledamöter utan särskild befattning. - Sedan föreningen bildats höll professor Fr. Balodis ett med skioptikonbilder belyst föredrag om "Die neusten Ergebnisse in der lettischen Archeologie", varefter supé vidtog. Den nybildade föreningen, som skall sammanträda minst två gånger årligen, kommer att under den närmaste framtiden undersöka möjligheterna för ett litauiskt-lettiskt lektorat vid Lunds universitet samt för ett sammanförande per korrespondens av ämneskollegor i Lund och Balticum. Likaså kommer föreningen att förmedla översättningar till svenska av baltiska texter samt stå till tjänst med upplysningar om de baltiska staterna.

STUDENTAVDELNINGEN AV SVENSK-ESTNISKA SAMFUNDET I TARTU.

Vid sammanträde med Svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet den 9 okt. tillsattes ett utskott för studentförbindelserna med Sverige. Medlemmar i utskottet blevo prof. Karling, som styrelsens representant, Arvo Horm, Ilmar Lill och Hugo Paalman från korporanterna, V. Raam och fröken Astrid Volt från seltisterna, Björn Wichmann från estlandssvenskarna. Suppleanter blevo Gerhard Körb, Melanie Kees, Eda Koinberg, John Pöhl och Edvin Lagman. - Som officiellt språk bestämdes svenskan.

SOCIALEKONOMKURSEN I BALTICUM,

som behandlades i Svensk-Baltiskt Notisblads föregående nummer, var både utomordentligt lyckad och väl organiserad och gav en betydligt bättre inblick i de tre staternas näringsliv, än man hoppats erhålla under ett så relativt kort besök, förklarade de svenska kursdeltagarna, då de i slutet av september återkommo från sin månadslånga resa i Litauen, Lettland och Estland.

-Under de fyra dagar, som vi tillbringade i Klaipedaområdet, fingo kursdeltagarna det livligaste intryck av Litauens behov av Klaipeda som hamn och av stadens utomordentliga utveckling i ekonomiskt hänseende de senaste femton åren, meddelar kand. MILLQVIST vid en snabbintervju. Annars har ju handeln på ett stort antal Östersjöhamnar, t.ex. de flesta av de forna ryska, gått tillbaka under samma tid. Den storartade byggnadsverksamheten i och utanför Kaunas kunde ingen undgå att imponeras av; likaså väckte Lietūkis, Pienocentras och Maistas, de stora kooperativa exportföretagen för jordbruksprodukter, deltagarnas stora intresse.

I Liepaja i Lettland bjöds bl.a. på operaföreställning. Operan där har den intressanta uppgiften att utbilda de blivande artisterna vid Rigas opera. Den senare fingo vi f.ö. också tillfälle att besöka ett par gånger. Ett besök i Krigministeriets stora varuhus i Riga, som fullt utbyggt kommer att bli av samma storleksklass som vårt NK, var även givande. I början fick bara militärer köpa i varuhuset; nu är det dock öppet för alla. Fyra filialer sörjer för behovet i landets övriga delar. Utfärder till kraftverksbygget i Kegums, lantbruks-högskolan i Jelgava och kurorten Kemeru fullständiggade vår bild av Lettland.

Genom förekomsten av en välordnad ekonomisk fakultet i Tartu kan man i viss mån anse organisationen av den ekonomiska undervisningen stå högre i Estland än i vårt eget land. Den ekonomiska fakultetens undervisning täcker fullt ut utbildningen vid de svenska handelshögskolorna plus den nationalekonomiska och statistiska undervisning, som

ges vid de juridiska, humanistiska och naturvetenskapliga fakulteterna. Under den fyraåriga studietiden äro kurserna de tre första åren obligatoriska, medan sista året ägnas åt specialisering. Textilindustrins centra vid Narva besöktes; under de senaste åren har denna industri, som gick starkt tillbaka under 20-talet, återigen tagit fart. Oljeindustrin är annars skötebarnet i Estlands näringsliv: Imponerande äro anläggningarna vid Kohtla och Kiviöli. Det största problemet är bara att förbilliga framställningskostnaderna. Mycket skuåle kunna tilläggas om resan, slutar kand. Millqvist: De strålande utfärderna till Birstonas och lantbrukshögskolan i Dotnova, Litauen, besöken i de olika korporationer, vari Lettlands närings- och kulturliv organiserats, som vi gärna velat få en närmare inblick i, studierna i Estlands Konjunkturinstitut, annat att förtiga. Vare nog sagt att färden gav många nya synpunkter på svensk-baltiskt samarbete, en klar bild av de baltiska staterna och deras problem samt minnet av en enastående gästfrihet och vänlighet.

ESTNISKT LEKTORAT VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA.

Vid Stockholms högskola har inrättats ett lektorat i estniska språket. Undervisningen meddelas av fil. kand. fru Menda Jansson, som därmed blir Sveriges första lektor i estniska språket. Kursen, som började den 17 okt., kommer att fortgå till första veckan i dec. med två timmar per vecka. Även icke-studenter äga deltaga. Närmare upplysningar lämnas av fru Jansson, tel. 65 04 71.

SVENSK DOCENT I ETNOLOGI VID UNIVERSITET I RIGA.

Till docent i nordisk etnologi vid universitetet i Riga har fil.lic. Dag Trotzigt utnämnts. Docenten Trotzigt, som skall tillträda sin befattning omkr. 1 nov., kommer att hålla sex föreläsningar per vecka, därav två offentliga. Ämnet för installationsföreläsningen blir "Nordisk etnologi, en historisk överblick". - I och med att denna docentur i etnologi inrättas räknar man med att intresset för ämnet kommer att ökas betydligt.

SVENSK STUDENTSKA PÅ FÖREDRAGSTURNÉ I BALTICUM.

Fröken Margit Nordström, sekreterare i Kvinnliga Studentföreningen vid Stockholms Högskola, kommer på uppdrag av denna förening och av Svensk-Baltiska Studentföreningen att under den närmaste tiden besöka Litauen, Lettland och Estland. Fröken Nordström kommer därvid att hålla föredrag dels om SFS:s allmänna fjällfärder (med film), dels om Kvinnliga Studentföreningen och dess mångskiftande verksamhet och dels om det nyvaknade intresset för folkdansen bland svenska studenter. Avsikten med resan är även att söka anknytning till de kvinnliga studentorganisationerna i Balticum, och därvid skall fröken Nordström särskilt studera de student-sociala problemen. Litauen besökes den 5-9, Lettland den 9-13 och Estland den 14-19 november. Intrycken från resan komma sedan att framläggas i föredrag under vårterminen.

LETTLANDS RIKSANTIKVARIE BERÄTTAR STUDENTMINNEN.

Svensk-Baltiska Studentföreningen höll fredagen den 21 okt. en temotagning på Stockholms högskolas kårhus, varvid Lettlands riksantikvarie professor Fr. Balodis talade över ämnet "Erinnerungen an die Zeit als ich Student war". Talaren började sitt livligt uppskattade kåseri med att berätta om sina teologiska studier vid universitetet i Dorpat

och skildrade därpå sina studieår i Kiev och Moskva under början av 1900-talet. Det var spännande år fyllda av frihetslängtan, som ofta tog sig drastiska uttryck, som t.ex. då talaren vid ett besök på ett ryskt militärkafé, steg upp på ett bord och i ungdomlig iver utbringade ett leve för Lettlands frihet - och fick hela den militära publiken att hurra med. Studenttiden avslutades i München, där professor Balodis bl.a. skrev tre avhandlingar, varpå han, såsom han själv framhöll, var mogen för professorsattributen: glasögon och galoscher. - Efter det livligt applåderade föredraget mottog professor Balodis av ordföranden i Sthlms högskolas studentkår, jur.kand. J.O. Modig humanisternas röd-vita kårband.

En kvartett ur Stockholms Studentsångarförbund bidrog vidare till underhållningen, och även hann man med en timmes dans. Bland gästerna, som uppgingo till närmare 100-talet märktes representanter för Lettlands beskickning och konsulat i Stockholm, svenske ministern i Riga samt den lettiske konstnären professor Liberts, m.fl.

TREVLIGT LETTISKT-SVENSKT FIVE O'CLOCK I RIGA.

Vid ett livligt besök five o'clock tea, som Akademiska Sektionen av Lettisk-svenska föreningen i Riga anordnade den 23 okt., talade arch. stud. Reins om sina intryck från ett svenskt arkitektkontor, där hon praktiserat i sommar. Fröken Kärklins, vilken samtidigt hade hus-hållsplats i Sverige, kåserade över "Ett pennskaft som piga". Därjämte framfördes svenska sånger i frihet av språkkunniga lettiska studentskor.

SVENSK-BALTISKA FÖRENINGEN I SKÅNE

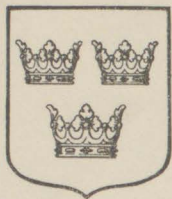
höll årshögtid på Kungsparken i Malmö den 20 oktober, varvid professor Fr. Balodis talade om "Das nationale in der lettischen Kunst". Det livligt uppskattade föredraget illustrerades med skioptikonbilder. I den efterföljande banketten deltog ett 60-tal personer. En trupp spexare från Lund förhöjde stämningen genom att föredraga sånger ur de bekantaste Lundaspeken.

AKADEMISKA KÖREN PÅ SÅNGARFÄRD I ESTLAND.

Vid den elfte musikfesten i Estland i somras representerades Sverige av Akademiska Kören under ledning av musikdirektör Erik Ehnwall. Kören gav därvid två konserter i Tallinn, den ena i Johanneskyrkan och den andra i sångarstadion, där man sjöng inför en publik på 200 000 människor.

SFS:s FERIEKURS I UPPSALA.

I den av Sveriges Förenade Studentkårer anordnade feriekursen i Uppsala förra sommaren deltog 72 utlänningar från 14 olika länder. De baltiska staterna hade 8 representanter, 2 från Estland och 3 från vardera Lettland och Litauen. Samtliga balter deltog i kursen med hjälp av svenska stipendier. - Föredragen, vilka i regel hölls på tyska eller engelska, gävo en belysande inblick i Sveriges kulturhistoria, sociala och ekonomiska ställning m.m. Ett stort antal språkkurser för olika kunskapsstadier voro anordnade. Programmet omfattade vidare utflykter till Gamla Uppsala, Skokloster och Sigtuna, Wiks folkhögskola samt Stockholm. Ett flertal svenska kortfilmer visades, och diverse samkväm, bl.a. en Bellmansafton, förekommo.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLANDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTOR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 1, N:r. 4

Dec., 1938.

LEGATIONSSEKRETERARE JONAS JABLONSKIS

vid litauiska beskickningen i Stockholm har i dagarna blivit utnämnd till förste legationssekreterare vid Litauens berlinlegation. Efter blott ett par års utlandstjänst har han sålunda erhållit en betydelsefull befattning vid sitt lands viktigaste knutpunkt i ett främmande land. Det är för Svensk-Baltiska Studentföreningen en glädje att lyckönska till denna snabba befordran, som är ett gott vittnesbörd om den uppskattning legationssekreterare Jablonskis utmärkta och plikttrogna arbete för Litauen i Sverige rönt även i Kaunas.

För de svensk-baltiska förbindelserna, och icke minst de akademiska, är emellertid denna förflyttning att beklaga. Legationssekreterare Jablonskis har under de två år han tillbragt i Sverige vuxit ovanligt väl in i sin post och visat en sällsynt förmåga att snabbt, både ingående och väl lära känna vårt land, dess språk och kultur. Svensk-Baltiska Studentföreningen har i honom alltifrån hans ankomst till Stockholm haft en varm vän, som villigt och med stort personligt intresse stått föreningen bi i dess strävan att föra svenska och baltiska studenter närmare varandra.

Samtidigt som föreningen härmed bringar legationssekreterare och fru Jablonskis sitt tack för deras insatser här, uttrycker föreningen förhoppningen, att den gjorda förflyttningen skall för Litauen visa sig i allo lyckosam.

Å.A.

DAG TROTZIG, NYUTNÄMND ETNOLOGIDOCENT I RIGA,

berättar vid en snabbintervju, att hans nystartade ämne rönt stort intresse, och redan är elevantalet uppe i 10, vilket anses som ett gott resultat efter blott en månads arbete. Föreläsningar hållas över ämnet "Die materielle Kultur Nord- und Osteuropas". I anslutning här till leder docent Trotzic seminarieövningar över "Spezielle Probleme der nordeuropischen Ethnologie". Studiebesök på historiska muséets etnografiska avdelning ingå även i kursen, och i samband därmed ha några småfilmer visats, som välvilligt utlånats av Nordiska Muséet i Stockholm.

Bristen på litteratur är synnerligen kännbar, särskilt när det gäller ämnen till uppsatser. Fakulteten anslog 500 lats för en första rekvisition, och ytterligare 500 ha nu beviljats. Det räcker dock inte långt, varför docenten till slut genom Notisbladet hoppas på välvilliga donatorer.

MARGIT NORDSTRÖMS BALTICUMRESA,

som omnämndes i Notisbladets förra nummer, blev en lyckad färd i det svensk-baltiska samarbetets tecken. I Klaipeda talade sålunda fröken Nordström och förevisade filmer från de svenska fjällen på en av stadens största biografen inför Handelshögskolans och Pedagogiska Institutets studenter vid en sammankomst anordnad av Litauisk-svenska föreningen. Nästa anhalt var Kaunas, där hon höll föredrag dels för svenska sektionen av studentföreningen Baltija vid ett five o'clock tea på Officersklubben, dels talade om stockholmsstudenterna i studentskekorporationen Filiae Lithuaniae i närvaro av representanter för universitetet, pressen och de andra korporationerna. Fröken Nordström hann också med Neo-Lithuanias stora recentiorsfest och en recentiorsfest, anordnad av reservofficerarnas studentkorporation. - Föredraget om SFS:s fjällfärder åhördes i Riga med intresse av studentskekorporationen "Imeria", medan kollegan "Gundiga" tog hand om "Stockholmsstudenten och hennes sociala problem". I Rigabesöket ingick även en utfärd med Akademiska sektionen av Lettisk-svenska föreningen till Kemerai och ett besök i författarslottet i Sigulda. - I Tartu, som besöktes 14-17 november, talade fröken Nordström om stockholmsstudenterna vid olika sammankomster, arrangerade av E.N.U.S. och studentskekorporationerna Filiae Patriae samt Indla. Fjällfilmerna visades på biografen Athena. Resan avslutades därefter i Tallinn med föredrag om de svenska studenterna till fjällen och filmförevisning för Tekniska Högskolans studenter. Särskilt i Estland var intresset att delta i SFS:s fjällfärder stort och i övrigt märktes i samtliga länder en glädjande entusiasm för ett fortsatt svensk-baltiskt studentskeutbyte, helst även utökat med ett praktikantutbyte.

INTRESSANT NYORDNING AV UNIVERSITETSSTUDIERN I LETTLAND.

I de baltiska staterna, framför allt Lettland och Litauen, har det hittills varit mycket vanligt, att landets studenter av ekonomiska skäl bedriva sina studier blott på fritid under det att de förtjäna sitt uppehälle i något statligt eller kommunalt verk eller ev. enskilt företag. Detta beräknas vara fallet med över hälften av Lettlands nära 7000 studenter. Då emellertid vissa vådor varit förenade med detta studiesätt, både vad studenternas hälsa och studiernas vetenskaplighet beträffar, har lettiska regeringen genom en lag av den 15 november i år tagit ett betydelsefullt steg att möjliggöra för mindre bemedlade att mera målmedvetet än hittills bedriva sina studier. Det sker genom studielån, men samtidigt vill man uppmuntra studenterna till hårdande lantarbete under ferierna och överbygga den klyfta, som börjat bildas mellan akademiker och bönder, mellan stad och land, samt ge jordbruket ett välbehövligt tillskott av arbetskraft under de brådaste sommarmånaderna. Den studiefond, som finansministern i enlighet med lagen av den 15 november bildade av 1938/39 års budgetöverskott och de högre läroanstaltarnas hittillsvarande hjälp- och stipendiefonder, uppgår till c:a 14 mill. lats (c:a 11 mill.kr.) och förvaltas av den statliga Lettlands Kreditbank. Lån ur fonden beviljas av ett kollegium bestående av representanter för Kreditbanken, finansministeriet och de akademiska läroanstalterna.

Enligt denna nya lag kan varje student, som uppfyller de stadgade villkoren, fr.o.m. sin tredje studietid under tiden 15 november till 1 juni erhålla ett lån av 80 lats i månaden till livsuppehälle samt dessutom erforderliga medel för studieavgifternas bestridande. Lärjunge, som under föregående år beviljats lån och som under tiden 1 juni till 15 september haft anställning i jordbruk, kan för denna tid erhålla ett

lån av 30 lats i månaden. Detta senare lån behöver icke återbetalas, om studierna avslutas framgångsrikt. Vidare kan den som under sommaren fullgjort obligatoriska praktiska arbeten eller deltagit i jordbruksarbete påräkna en höjning av lånebeloppet från 80 till 100 lats i månaden.

Ränta å lånet beräknas icke under studietiden. Då studierna avslutas eller avbrytas annat än för fullgörande av värnplikt, förvandlar Kreditbanken de erhållna lånebeloppen i ett långfristigt lån, som amorteras med lika belopp under en tid av 15 år. Amorteringen påbörjas först med det tredje året efter studiernas avslutning eller med den sjunde månaden efter studiernas avbrytande. En halv procent av det totala lånebeloppet går därvid till Kreditbanken för täckande av administrationskostnader medan den årliga räntan sedan utgör 2 %. Den som efter avslutade studier träder i tjänst hos statlig, kommunal eller annan offentlighetsrättslig institution eller statssubventionerat företag, måste uppgiva sina studieskulder, för vilkas amortering då månataligen göras erforderliga avdrag från lönen.

Lagen om statliga studielån trädde i kraft den 18 november. Den 15 januari 1939 måste varje student, som innehar plats vid sidan om sina studier, antingen lämna sin anställning eller helt ägna sig åt studierna. Efter nämnda dag få statliga, kommunala och offentlighetsrättsliga institutioner och statssubventionerade företag ej längre i sin tjänst behålla studenter vid statens akademiska läroanstalter. Detta förbud berör dock icke studerande, som ha högst 6 terminer kvar av sin akademiska studietid. Förbudet är heller icke tillämpligt på studerande, som fullgöra av studieschemat föreskrivna praktiska arbeten.

Undantag medgivnas i särskilda fall såväl vad beträffar långivningen som behållandet av innehavd anställning, och avgörandet ligger då hos finansministern och justitieombudsmannen.

De statliga, kommunala och offentlighetsrättsliga institutionerna samt statssubventionerade privata företagen förbjudas att under 3 års tid nyanställa tjänstemän för att ersätta studenter, som på grund av bestämmelserna i denna lag lämnat sina platser för att helt ägna sig åt studier. Härigenom få dessa studenter möjlighet att senare återfå sina platser, varjämte man beräknar att under mellantiden kunna göra åtskilliga besparingar genom minskningen i tjänstemannakåren.

Sture Bågstad.

BALTISK KAMRATAFTON I STOCKHOLM.

Den 11 december anordnade Svensk-Baltiska Studentföreningen och Kvinnliga Studentföreningen en kamratafton, varvid konsul J. Sande gjorde livligt och medryckande kåserade om "Resa till Lettland". Som illustration visades en utmärkt färgfilm, en konstnärlig upptagning med motiv huvudsakligen från Riga, Jelgava och Riga Strand, vars effekt ytterligare höjdes av lettisk grammofonmusik. Vid den efterföljande supén fingo vi höra "Manickens syn på Balticum". (Fröken Nordströms resa refereras på annan plats). Sedan vidtog dansen, vilken på grund av årstiden och klockslaget så småningom urartade till diverse jullekar.

SVENSK-LITAUISKA FÖRENINGEN

hade årsmöte i samband med en lunch å Grand Hotel i Stockholm den 2 december. Sedan styrelse och revisorer omvalts och övriga formaliteter undanstökats, gav docenten Elis Håstad en intressant överblick över den nu så aktuella Memelfrågan. Han påvisade bl.a. vilken utomordentligt vidsträckt autonomi befolkningen i Klaipeda (Memel-)området, tyskar likaväl som litauer, redan ha enligt Memelstatuten, en autonomi större än de skilda kantonernas i Schweiz och Ålands i Finland. Fil. dr. Karl

Hildebrand, som just återkommit från Balticum gav härtill några kompletterande upplysningar.

LETTLANDS 20:e NATIONALDAG.

Med anledning av Lettlands 20:e nationaldag den 18 november anordnade Svensk-Lettiska Föreningen i Stockholm soaré med dans i Grand Hotels festvåning. Efter hälsningsanförande av Svensk-Lettiska Föreningens ordförande överste F. Lovén följde sång av operasångerskan Alide Wane. Högtidstalet hölls av ordföranden i Lettisk-Svenska Föreningen i Riga general V. Tepfers, som talade om "Die Anfänge der lettischen Armee". Efter supén uppfördes "Eget hushåll", komedi av A. Sauliets i översättning av W. Freij. Festen, som var synnerligen livligt besökt, avslutades med dans.

SVIO-ESTONICA 1938 UTKOMMEN.

Svio-Estonica är en årsbok av huvudsakligen vetenskaplig art, utgiven sedan 1934 av Svensk-Estniska Samfundet vid Tartu universitet. Den nu föreliggande femte årgången är framför allt ägnad åt utforskandet av de språkliga gränsområden i Estland, där svenskt och estniskt mötts och blandats. Sålunda skriver ledaren av det detta år startade seminariet i dialektologi vid Tartu universitet, Paul Ariste, om "Ortsnamnen i Pühalepa och Reigi socknar på Dagö" varjämte tre deltagare i seminariet, filosofie studerandena John Pöhl, Edvin Lagman och Vera Kuma offentliggöra några intressanta folkmålsstudier från ett av de minst kända svenska dialektområdena i Estland, Kors socken. I övrigt är boken ägnad åt konsthistoria samt politisk och ekonomisk historia, och slutligen ger Leida Loone en värdefull och välbehövlig bibliografisk översikt över "Den svenska tiden i estnisk historieforskning 1934-1938". I liihet med tidigare ingår även en kort exposé över de svensk-estniska förbindelserna under det gångna året i den välredigerade årsboken.

LUCIAFEST I KAUNAS OCH RIGA.

Litauisk-Svenska Föreningen anordnade den 13 december sin traditionella Luciafest på Officersklubbens lokaler i Kaunas. Liksom föregående år blev festen en stor succes med icke mindre än 600 deltagare. Lucia var en ung litauiska, fröken Aldona Kundrotaitė, som redan tidigare aktivt deltagit i det litauisk-svenska samarbetet. Studentsektionens sångkör gjorde lycka med svenska julsånger och dess folkdanslag skötte sig perfekt och dansade hambo och schottis till de närvarandes stora förtjusning.

Även i Riga anordnades samma dag en äktsvensk lussefest på svenska beskickningen i närvaro av bl.a. lettiske undervisningsministern Auskaps och universitetsrektor Primanis. Envoyé Johansson utdelade därvid premier till ett antal av de duktigaste eleverna vid svenska lektoratet. Den glada stämningen vittnade tydligt om att Lucia, redan vid sin första introduktion i Riga, tog staden och dess invånare med storm.

AKADEMISKA SEKTIONEN AV LITAUISK-SVENSKA FÖRENINGEN I KAUNAS

planerar för den närmaste tiden ett stort upplagt program. Sålunda kommer såsom propaganda för det balto-skandinaviska samarbetet tre föredrag att hållas för studenter utom sektionen. Vidare förberedes en filmkväll, fem radioradionummer om Sverige (föredrag och konserter) samt flera Sverigeartiklar i litauisk press. - Sektionens samarbete med Litauisk-Svenska Föreningen skall utsträckas. Sektionsmedlemmar, som

25

slutat universitetet övergå automatiskt till föreningen, där de bilda en särskild avdelning. Även har man planer på gemensam klubblokal. - Sektionens inre verksamhet är synnerligen livlig. En mindre kör finnes och likaså en folkdansgrupp. - Man planerar likaså nya sektioner vid Handelshögskolan och Pedagogiska Institutet i Klaipeda (gemensam) samt vid lantbrukshögskolan i Dotnuva.

RÄTTELSE.

Ett beklagligt fel insmög sig i föregående nummer, då Svensk-Baltiska Studentföreningens sekreterare råkade utelämnas. Liksom tidigare är sekreteraren fil. kand. Sture Bågstam, adress Bondegatan 48. Red. från för sina ursäkter.

EN GOD JUL OCH ETT LYCKOSAMT NYTT ÅR önskas Notisbladets läsekrets av redaktionen.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 2, N:r 1

Febr., 1939.

BALTISKA INSTITUTET VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA

skall inom den närmaste tiden börja sin åttonde kurs för akademiker från de baltiska staterna. Med anledning härav ber Notisbladet docent William William-Olsson, vilken tillsammans med professor Hans W:son Ahlmann blir kursledare, att berätta något om årets kurs. Det blir två estländare, två letter och två litauer, som tillsammans med två finnar, eventuellt en norrman och en dansk komma att bevista kursen, meddelar docent William-Olsson. Samlingen är alltså ganska heterogen, vad språket beträffar, och på grund härav ha vi tänkt ha icke mindre än tre förhandlingsspråk att vid behov ta till, nämligen svenska, engelska och tyska. Undervisningen kommer att äga rum på Stockholms Högskolas Geografiska Institut. Den skall ägnas åt Utvecklingen av Sveriges ekonomiska liv och urbaniseringsprocessen i Sverige. Professor Ahlmann föreläser därvid om De geografiska förutsättningarna för Sveriges näringsliv, medan jag själv, fortsätter docenten, har föreläsningar och seminarieövningar över Stockholm och Sveriges näringsliv. Vidare skall en serie seminarieövningar ägnas åt Den svenska industriella utvecklingen och förskjutningstendenserna däri, varvid de olika deltagarna skola hålla var sitt föredrag för att belysa motsvarande förhållanden i sitt eget land. Meningen är nämligen att infoga den svenska utvecklingen i den allmänna, och genom en jämförelse med utvecklingen i Balticum och det övriga Europa få fram olika karakteristika här och annorstädes. Slutligen skall det också bli en del exkursioner, först och främst till olika platser i Stockholms omgivning men även en resa till Bergslagen med besök i olika centra för järn- och träindustrierna. På programmet står också en eventuell resa till Sydsverige. - Allra sist, slutar docent William-Olsson, skulle jag vilja framhålla det önskemålet, att de olika svensk-baltiska vänskapsföreningarna ville anordna var sin afton med en av kursdeltagarna som föredragshållare. Samarbetet bör ju inte bara bestå i att vi lära deltagarna om Sverige, utan vi böra även själva lära av dem. Här finns faktiskt ett gott tillfälle, som borde tagas vara på, att inhämta en hel del om de baltiska staterna och deras förhållanden.

LETTISK OCH LITAUISK SPRÅKUNDERVISNING VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA.

På Stockholms Högskola torde inom en snar framtid undervisning i de lettiska och litauiska språken komma att igångsättas. Planer äro nämligen å bane att söka få till stånd lektorat i de båda språken, och då redan en förundersökning givit vid handen att intresse för saken finnes, kan det anses som enbart en tidsfråga, när språkkurserna komma

att börja. Ledare för den lettiska undervisningen blir fil. kand. Sture Bågstad. För den litauiska är en i Stockholm studerande litauisk etnolog, J. Lingis, på förslag. Initiativet till undervisningen togs i början av året av Svensk-Baltiska Studentföreningen, och genomförandet kommer att ske med välvilligt stöd från Högskolans rektor samt Svensk-Lettiska och Svensk-Litauiska Föreningarna.

DEN SVENSKA SPRÅKUNDERVISNINGEN I BALTICUM.

Svensk-Baltiskt Notisblad ger nedan en kort översikt över de svenska lektoraten i Balticum. Siffrorna härröra sig, vad Tartu och Kaunas beträffar, från höstterminens slut, medan uppgifterna från Riga härstamma från den nyss påbörjade vårterminen.

TARTU.

Lektorn i svenska språket vid Tartu universitet, fil. mag. Greta Wieselgren har under den gångna höstterminen hållit en nybörjarkurs 4 t. i veckan för 63 elever. Som litteratur användes därvid Lindbergs lärobok uppl. 3. En fortsättningskurs på svenska, 2 t. i veckan, samlade 19 elever, vilka läste och kommenterade "Levande svensk litteratur" del VII. - Professor Per Wieselgren höll föreläsningar 1 t. i veckan över vardera "Valda problem ur nordisk språkvetenskap" (8 åhörare) och "Nordisk litteraturhistoria vid 1800-talets mitt" (11 åhörare). Dessutom gavs en kurs i svensk grammatik på estniska (1 veckotimme, 11 åhörare). Professor Wieselgrens proseminarie- och seminarieövningar behandlade dels Upplandslagens Kyrko- och Konungabalk, dels folkmål i Kors socken och slutligen Fröding som verskonstnär (2 veckotimmar, 14 deltagare).

RIGA.

Svenske lektorn i Riga, fil. mag. William Freij, har 117 st. elever. Förutom undervisningen på universitet leder lektor Freij två kurser i svenska, den ena anordnad av Lettisk-Svenska föreningen, den andra för personalen på Kemeru kurhotell. - På universitetet gives tre kurser. I grupp I, som har 30 deltagare, läses Grund-Lindkvist: "Schwedisches Lehrbuch", medan grupp II, bestående av 15 deltagare, läser Hasse Z: "Dynamithunden". Grupp III har 11 deltagare, och litteraturen består här av Hedberg: "Johan Ulvstjerna" samt valda delar av "Ådalens poesi" av Pelle Molin. I alla tre grupperna studeras dessutom den av lektor Freij nyligen utgivna grammatiken "Zviedru Valodas Gramatika". På seminarieövningarna i svensk litteraturhistoria behandlas Selma Lagerlöfs verk. - Den av Lettisk-Svenska föreningen anordnade kursen har 36 deltagare, under det att kursen i Kemeru samlat 25 st. Samma litteratur som på universitetskurserna användes.

KAUNAS.

Fil. mag. Per Sandberg, svenske lektorn vid Kaunas universitet, hade i höstas 28 elever, vilka voro delade i tre grupper. Grupp I (3 t. i veckan) och II (2 t. i veckan) läste Wolf: "Kleine Schwedische Sprachlehre". Dessutom lästes i grupp II ett urval lättare isländska sagor i svensk översättning. Litteraturen i grupp III utgjordes av Hasse Z: "Tusen och en dag", Hjalmar Söderberg: "Noveller i urval", svenska tidningar samt översättningar av litauiska tidningsartiklar behandlande svenska förhållanden. 1 t. i veckan höllas offentliga föreläsningar på litauiska, varvid svensk litteratur under forntid och medeltid behandlades. Litteraturaftnar ha vidare hållits i anslutning till det svenska radioprogrammets litteraturkrönikor och uppläsningsaftnar.

LITAUENS OCH ESTLANDS NATIONALDAGAR

den 16 respektive 24 februari komma att på sedvanligt sätt firas av Svensk-Litauiska och Svensk-Estniska föreningarna i Stockholm. Sålunda anordnar den förra den 16 en högtidssammankomst på Stockholms Byggnadsförening, Norrlandsgatan 11, då ordföranden i Litauisk-Svenska föreningen i Kaunas, rektor V. Juška, talar om Den litauiska nationalkampen intill självständighetsförklaringen 1918. Svensk-Estniska föreningen firar den estniska nationaldagen på Stockholms Högskola med föredrag av Estlands riksarkivarie, fil. dr. O. Liiv, om "Estnisk-Svenska förhållanden under 1700-talet". Därefter blir det supé med dans och gluntsång på Högskolans Kårhus.

BALTISK SEKTION AV INTERNATIONELLA HISTORIKERORGANISATIONEN.

I samband med den internationella historikerkongressen i Zürich föregående höst, vilken samlade 1200 deltagare från hela världen, beslöts att bilda en sektion för baltisk historia. Initiativet härtill togs redan vid 1937 års baltiska historikermöte i Riga av sekreteraren i internationella historikerorganisationen, professor Lhéritiér. Sektionen består av 1 a 2 representanter för varje land kring Östersjön samt Norge, varjämte fransmannen Lhéritiér är medlem. Sveriges ombud äro riksarkivarie Helge Almquist och professor Nils Ahnlund, den sistnämnde sektionens president och sammankallande ledamot. Man planerar f.n., att i de olika anslutna länderna utarbeta bibliografiska översikter över den litteratur, som behandlar de baltiska staternas historia. Sektionen torde även komma att delta i nästa baltiska historikermöte, som beräknas äga rum i Stockholm 1941.

LIVLIG SVENSK VERKSAMHET I TARTU HÖSTTERMINEN 1938.

Föreningen Svenska Odlingens Vänner inledde sin verksamhet med ett samkväm, varvid de studenter, som deltagit i den av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet i Göteborg anordnade kursen, på svenska redogjorde för intryck och upplevelser dels från Göteborg dels från andra resor i Sverige. - På terminens andra afton höll kand. John Pöhl ett instruktivt föredrag om de estlandssvenska dialekterna. Den 6 nov. anordnade föreningen vidare svensk gudstjänst i Universitetskyrkan, varvid pastor Ivar Pöhl predikade. På aftonen talade professor Sten Karling på estniska om riktlinjer i svenskt måleri från Gustav Adolfs dagar.

Med anledning av Selma Lagerlöfs 80-årsdag den 19 nov. anordnade Svensk-Estniska Samfundet och svenske konsuln, apotekare J. Lill, i universitetets aula en högtidssammankomst. De närvarande hälsades av universitetets rektor, professor H. Kaho, varefter finske lektorn, fru Aino Suits, talade om Selma Lagerlöf och hennes författarskap. Vidare upptog programmet deklamation på svenska och estniska ur Selma Lagerlöfs verk av lektor G. Wieselgren och fröken M. Suits, musik av pianisten L. Milk, sång av universitetets blandade kör samt slutanförande av professor P. Wieselgren. - Övriga föredrag under terminen i Svensk-Estniska Samfundet voro "Trondhjem och Perevolotjna" av lektor G. Wieselgren samt "Stockholms utveckling efter industrialismens genombrott" av docenten W. William-Olsson, Stockholm. Dessutom har redaktör T. Ohde, Stockholm, på inbjudan av Kooperativa föreningen i Tartu hållit föredrag om svensk Kooperation. - Terminen avslutades med en av Svenska Odlingens Vänner arrangerad Luciafest i student-korporationen Sakala.

SMÅTT OCH GOTT FRÅN RIGAFRONTEN.

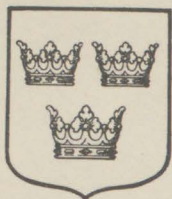
Akademiska sektionen av Lettisk-Svenska föreningen i Riga har haft årsmöte, varvid styrelsen fick följande sammansättning: ordförande - Verners Abolins; vice ordförande - Gerhards Bremanis; sekreterare - Alvine Putne; kassör - Hugo Balodis; skattmästare - Vanda Karklina. Den 6 nov. firade Lettisk-Svenska föreningen på sedvanligt sätt Gustav Adolfsminnet. Fil. dr. K. Hildebrand höll högtidstalet på universitetet. Följande dag talade dr. Hildebrand om "Afrika och kolonialmakterna". - Den 30 nov. höll docent W. William-Olsson föredrag på universitetet om Stockholm och dess utveckling inför ett fulltaligt auditorium, bestående av huvudsakligen Rigaarkitekter.

SFS:s FERIEKURS FÖR UTLÄNDSKA STUDENTER 1939

kommer att hållas i Lund den 7 - 26 augusti. Programmet upptar även i år ett 30-tal föreläsningar, huvudsakligen på engelska och tyska, om svensk geografi, historia, litteratur och konsthistoria, näringsliv o.s.v., varjämte frivilliga kurser i svenska språket komma att anordnas. Utfärder företagas till Malmö, där fabriker och sociala institutioner besökas, till Svalöv, centrum för sädesförädlingen, till Thorup och andra ryktbara skånska slott. - Föreläsningarna komma att hållas på morgnarna, då däremot eftermiddagarna och kvällarna bli fria till samvaro med svenska studenter. Goda tillfällen finnas till all slags sport. Efter kursen anordnas en rundfärd till Stockholm, Uppsala och ev. Göteborg. - Hittills ha SFS:s feriekurser ägt rum i Uppsala, och det är för att ge utländska studenter möjlighet att även lära känna landets södra universitetsstad, som kursen i år förlagts till Lund. Prospekt finnas hos de svenska lektorerna i utlandet, vilka också stå till tjänst med alla upplysningar.

SVENSK KULTURVECKA I LITAUEN.

Enligt meddelande från Kaunas förberedes där en svensk kulturvecka, som beräknas äga rum i slutet av mars och början av april. Diverse förarbeten ha utförts av Litauisk-Svenska Föreningen och svenske lektorn i Kaunas, och man hoppas få över både föredragshållare och studentsångare från Sverige samt eventuellt även materiel till en utställning av svensk grafik eller fotokonst. Vidare underhandlingar komma att föras i Stockholm i mitten av februari, då ordföranden i Litauisk-Svenska Föreningen, rektor V. Juška, under några dagar skall uppehålla sig här i samband med firandet av Litauens nationaldag.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 2, N:r 2

April, 1939.

NY ORDFÖRANDE FÖR SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN.

Svensk-baltiska studentföreningen hade den 15 mars kallat sina medlemmar till sammanträde. Huvudsyftet var att fastställa föreningens stadgar samt att välja ny ordförande efter fil.kand. Åke Adlers, som på grund av bristande tid av sagt sig, varjämte komplettering av styrelsen skulle ske. Den nya styrelsen fick följande utseende: Ordförande: fil. kand. Sture Bågstam; vice ordförande: jur. stud. Ewald Hjerner; sekreterare: fil. mag. Gunnar Linde; skattmästare: jur. stud. Gunnel Lindahl; klubbmästare: kand. Tage Bågstam; red. för Svensk-Baltiskt Notisblad: jur. stud. Vivika Gerner; konsultativa ledamöter: fil. kand. Åke Adlers och fil. stud. Åke Kromnow.

Svensk-baltiska studentföreningen har för närvarande över 50 aktiva medlemmar. Utomstående, som äro intresserade av föreningens arbete, kunna bli stödjande ledamöter genom att inbetala en årsavgift av 5 kr. å föreningens postgirokonto 143943.

STUDENTSKEUTBYTE MELLAN SVERIGE OCH BALTICUM.

Svensk-baltiska studentföreningen har beslutat att i samarbete med Kvinnliga Studentföreningen vid Stockholms Högskola även detta år förmedla enklare praktikplatser i svenska hem (hjälp i hushåll, skötsel av småbarn, språkundervisning) till studentskor från Estland, Lettland och Litauen. För ändamålet har en kommitté konstituerats, bestående av fil. kand. Sture Bågstam, ordf.; fil. stud. Margit Nordström och fil. stud. Brita Hjelmqvist, sekr.; fil. stud. Ingrid Kuylenstierna, skattm.; samt konsul Johan Sande jr och fil. kand. Åke Adlers. Kommittén skall även söka få till stånd ett individuellt utbyte mellan svenska och baltiska studentskor. Alla närmare upplysningar erhållas genom fröken Margit Nordström, Norrtullsgatan 15, som även förmedlar praktikplatser åt svenska studentskor, som önska resa till någon av de baltiska staterna.

SVENSK-BALTISK STUDENTKONFERENS I STOCKHOLM.

Som svar på den svensk-baltiska studentkonferens, som Akademiska sektionen av Lettisk-svenska föreningen anordnade i Riga i februari 1938, planerar Svensk-baltiska studentföreningen en konferens i Stockholm i slutet av maj. Förarbeten pågå f.n., och bl.a. undersökas möjligheter-

na att erhålla lämplig och billig båtförbindelse till och från Stockholm för de baltiska deltagarna. Preliminärt har man tänkt sig konferensen under tiden 25-29 maj, varav de tre första dagarna skulle ägnas åt förhandlingar i Stockholm och de två sista, pingstdagen och andandag pingst, åt utfärder. Deltagarna skulle även beredas tillfälle att övervara doktorspromotionen i Stadshuset den 26 maj och delta i den därpå följande vårbalen. Bland de ärenden, som äro avsedda att behandlas, märkas praktikant- och studentskeutbytena, studenttidskrifts-samarbetet, utbyte av föredragshållare m.m. Inbjudan torde utfärdas under första hälften av april, såvida förundersökningarna ge vid handen, att möjligheter finnas för konferensens genomförande.

LETTISKA OCH LITAUISKA LEKTORAT VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA.

Stockholms Högskolas styrelse beslöt vid sitt senaste sammanträde på förslag av Svensk-lettiska och Svensk-litauiska föreningarna samt Svensk-baltiska studentföreningen att inrätta ett lektorat i vardera lettiska och litauiska språken. Till lektor i lettiska utnämndes fil. kand. Sture Bågstad och i litauiska kand. Juozas Lingis. Undervisningen, som på prov igångsatts redan tidigare under terminen, omfattar i vardera språket en nybörjarkurs om en dubbeltimme i veckan. Den lettiska kursen har samlat ett tiotal och den litauiska sju elever. Som lärobok användes i lettiska M. Alksnis och F. Strauch's "Selbstunterricht der lettischen Sprache für Deutsche" och i litauiska Alfred Senn "Kleine litauische Sprachlehre".

PRESSREFERENTERNA I BALTICUM.

Studentsektionen av Svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet har till pressreferent i Tartu utsett fil. stud. John Pöhl, Vabriku 3-18, Tartu. Samtidigt har instruktion för pressreferenten antagits i enlighet med förslag, som från Svensk-baltiska studentföreningen även utsänts till de svenska studentsektionerna i Riga och Kaunas. Enligt instruktionen får pressreferenten till uppgift att regelbundet insända meddelanden till Svensk-Baltiskt Notisblad samt att meddela namn och adress på personer i de olika länderna, till vilka notisbladet bör skickas. Vidare skall pressreferenten omhänderhava det svensk-baltiska studenttidskriftsutbytet, som enligt instruktionen skall intensifieras, samt ombesörja att meddelanden ur notisbladet och studenttidskrifterna publiceras i de olika ländernas tidningar. Denna sista uppgift har i Tartu anförtrotts åt redaktör Hugo Paalman.

BALTISK REVY 1939,

en årsbok, som utgavs första gången föregående år av de svensk-baltiska vänskapsföreningarna, är nu under utarbetande och beräknas föreligga färdig i maj. Innehållet kommer att bestå dels av en rad omväxlande artiklar och dels av en översikt över föreningarnas verksamhet. Tre artiklar baseras på föredrag, som hållits i samband med Estlands, Lettlands och Litauens tjugårsjubileer. Sålunda skriver minister H. Laretei om "Mina upplevelser från Narvafronten", minister V. Salnais: "Från Sibirien till Lettland" och legationssekreterare J. Jablonskis: "Litauen de sista tjugu åren". Vidare bidrager professor S. Karling med en uppsats om "Petseri kloster" och fil. kand. S. Bågstad med en artikel om "Kraftverket vid Kegums". Redaktör H. Johansson ger en överblick över "Litauisk bondekooperation", medan redaktör Wallén skildrar "De frivilliga försvarsorganisationerna i Balticum". Universitetslektor W. Freij skriver slutligen om den lettiska författaren Blaumanis. - Boken utkommer i en upplaga av 2000 exemplar. Redaktör är liksom föregående år docenten A. Schück.

STUDENTSAMARBETE UPPSALA-TARTU.

TRE Gästrike-Hälsingar, fil. kand. Dag Bergman, jur. kand. Louis Campanello och jur. stud. Nils-Otto Roland, ha såsom medlemmar av Svenska Odlingens Vänner gjort en studieresa i Estland. Syftet med resan var att undersöka möjligheten att åstadkomma bättre kulturella förbindelser mellan studenterna i Uppsala och Tartu. - Korporationen Sakala hade anordnat mottagning för dem, och de voro även inbjudna till ett flertal konvent. Vid en föreningsafton i Svenska Odlingens Vänner höll kand. Bergman ett kåseri på svenska om Albert Engström. Såsom en början på samarbetet komma några estniska studenter att inbjudas till vårbalen i Uppsala.

SVENSK-LETTISKA FÖRENINGEN MALMÖ-LUND,

som bildades 1929 på initiativ av Lettlands konsul K.A. Warenberg, Malmö, och fil. dr. Gustaf Olsson, firade den 25 februari under synnerligen anslående former sitt tioårsjubileum å festvåningen i Malmö Rådhus. Universitetslektor Harry Wallin höll i Landstingssalen föredrag med ljusbilder över ämnet: "Svenskminnen från Lettland". Under musik intogade därefter deltagarna, över 300 personer, till Knutssalen, där festmiddagen intogs. Efter middagen följde dans. I pauserna underhöll operasångerskan Elsa Ekendahl-Axelsson och dir. Olof Ålund med sång, ackompanjerade av pianisten dir. C. Tillius, som också utförde några lettiska kompositioner. - Bland gästerna märktes ordföranden, hamndirektör Edlund, landshövding Thomson med fru, minister Salnais med fru, generalkonsul H.E. Henke, överstelöjtnant Th. Jakobsson, m.fl.

SVENSKA SAMKVÄM I TARTU.

Svenska lektorn, fru G. Wieselgren, har under vårterminen regelbundet varje tisdagsafton brukat samla nuvarande och tidigare svenskstuderande. Samkvämen, som äga rum på ett kafé i Tartu, ha väckt stort intresse och äro livligt besökta.

DEN SVENSKA KULTURVECKAN I KAUNAS,

varom meddelande gavs i föregående nummer, har uppskjutits med anledning av de senaste politiska händelserna mellan Litauen och Tyskland. Ursprungligen skulle veckan ägt rum under tiden 28 mars till 1 april, och ett rikhaltigt program hade utarbetats, omfattande ett flertal föredrag av svenska föredragshållare, med riksantikvarien S. Curman i spetsen, sång av operasångaren Sigurd Björling och en studentsångarkvartett, fotografiutställning m.m. Man hoppas emellertid kunna genomföra svenskveckan i maj eller eventuellt under hösten.

SJÄTTE NORDISKA STUDIEVECKAN

i internationella problem, vilken föregående år hölls i Vahi, Estland, har i år förlagts till Viggbyholm (invid Stockholm) under tiden 30 juli till 6 aug. Programmet upptar följande huvudpunkter: Det internationella samarbetets problem, Världsfredens politiska, ekonomiska, sociala och psykologiska förutsättningar, Nationell och internationell fred. En dag är ägnad åt Stockholm, då Stadshuset, industrier, bostadshus, m.m. komma att studeras. Den 6 aug. firas Fredens dag på Skansen i Stockholm. - Priset för finska och baltiska deltagare är 28 svenska kronor. Alla upplysningar lämnas genom Informationsbyrån, Lilla Nygatan 4, Stockholm.

STUDENTARBETSLÄGER I SVERIGE SOMMAREN 1939.

Sveriges Förenade Studentkårer kommer att i sommar anordna sex arbetsläger för svenska och utländska studenter. På fem av lägren skola deltagarna sysselsättas med jordbruksarbete, på ett med skogsarbete. Jordbrukslägren bliva på Wårnsta i Närke med början den 10/6, Ruuthsbo-Bergsjöholm i södra Skåne (20/7), Bjertorp i Västergötland (15/6), Kaflås i Västergötland (15/6) samt Källsby Gård i Dalarna (25/6). Skogslägret inrättas vid Garpenberg i Dalarna med början omkring 1 juli. För samtliga läger blir lägertiden c:a tre veckor. Deltagarna komma att förläggas på en gård, - inomhus på alla platser utom Garpenberg, där det blir tältförläggning -, samt arbeta dels på denna, dels på gårdagarna i trakten. Arbetstiden blir minst 6-7 tim. per dag, men arbetets svårighetsgrad kommer att i möjligaste mån anpassas efter vederbörandes förmåga och förkunskaper. Deltagarna erhålla fri kost och logi samt äro kollektivt olycksfallsförsäkrade på lägervärdarnas bekostnad. Anmälningssavgift utgår med 10:- kr. per person, varjämte deltagarna ha att själva sörja för sin transport till och från arbetslägren. Sammanlagt kunna inemot 300 studenter mottagas, varav 25 % utländska.

Studenter från Estland, Lettland och Litauen, som önska deltaga i något av lägren, kunna för närmare upplysningar hänvända sig till de svenska universitetslektorerna i Balticum, Svensk-baltiska studentföreningen eller direkt till SFS.

HUR DE LITAUISKA STUDENTERNA ÄRO ORGANISERADE.

Ur Studentu Dienos, en av de största litauiska studenttidskrifterna, hämta vi följande upplysningar om de litauiska studentorganisationerna.

Man kan urskilja tre olika slag av föreningar, nämligen fakultetsföreningar, korporationer efter tyskt mönster och andra sammanslutningar för diverse ändamål. Det akademiska livet präglas i synnerhet av korporationerna. De förnämsta äro "Ateitininkai" (sammanslutning av katolska studenter), de två nationella korporationerna "Neo-Lithuania" och "Filiae Lithuaniae" samt "Varpas", en liberal förening.

"Ateitininkai", grundad 1922, är störst med avseende på antalet medlemmar. Dess valspråk är "Omnia instaurare in Christo". Under "Ateitininkai" lyda flera mindre korporationer, såsom de två kvinnliga studentföreningarna "Giedra" och "Birute" samt konstföreningen "Satrija", vilken vill samla alla katolska konstnärer i Litauen och sålunda vänder sig även till icke studenter. Vidare märkas Vytautasklubben, vars syfte är att fostra goda katoliker och glödande patrioter, korporationen "Kestutis", som främst har sociala uppgifter på sitt program och korporationen "Gaja", en sammanslutning av katolska medicinare.

De nationella studenterna äro uppdelade i två korporationer "Neo-Lithuania" och "Filiae Lithuaniae", grundade även de 1922. Till valspråk har Neo-Lithuania tagit "Pro Patria, vivat, crescat, floreat!", medan Filiae Lithuaniae har "Pro Patria! Bonae artes et amicitia".

Föreningen "Varpas" slutligen bildades 1923. Den är starkt vänsterbettonad och demokratisk, en förkämpe för liberala doktriner med tankefrihet främst på sitt program.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 2, n:r 3

Maj, 1939.

DEN ANDRA SVENSK-BALTISKA STUDENTKONFERENSEN.

Den andra svensk-baltiska studentkonferensen kommer att hållas i Stockholm den 25-30 maj. Sammanlagt blir det omkring 60-talet deltagare, 15 från vardera Estland, Lettland och Litauen. Dessutom ha observatörer inbjudits från de svenska och nordiska studentkårernas centrala organisationer.

Programmet upptar bl.a. ett besök i Stockholms stadshus, där staden bjuder på lunch, filmförevisning på Svensk Filmindustri, besök hos Prins Eugen på Valdemarsudde, studier av Kooperativa Förbundets anläggningar och Nordiska Kompaniet. Två utflykter företagas, en till Uppsala och en till Gripsholms slott. Svensk-Baltiska Föreningen anordnar en kväll stor fest på kårhuset. Den 30 maj är hela konferensen inbjuden till doktorspromotion i Stadshuset och därefter till promotionsbal i Blå Hallen.

Öppnandet av konferensen sker på Stockholms Högskola, varvid prof. Sven Tunberg håller högtidstalet. Ett flertal föredrag komma sedan under dagarnas lopp att hållas. Bl.a. talar fil. lic. Gerhard G:son Hafström om "Nordiskt akademiskt samarbete", svensk lektorn i Riga, fil. mag. William Freij ger sina synpunkter på "Nordiskt-baltiskt litteraturutbyte", och kand. Georg Tofer, son till estnische ministern i Berlin, ger en överblick av det interbaltiska samarbetet.

Under presidieförhandlingarna skola följande ämnen upptagas till diskussion: det allmänna studentutbytet, praktikantutbytet, studentskeförmedlingen, det baltiska studentsamarbetets anknytning till det nordiska, utbyte av föredragshållare, utgivande av gemensam sångbok, nya baltiska föreningar, förslag om svensk studentresa i Balticum m.m. Det officiella förhandlingsspråket är svenska, men för att underlätta förståelsen vid föredrag och diskussioner hållas dessa på tyska.

ESTNISKA GÄSTER TILL VÅRFESTEN I UPPSALA.

I syfte att stärka studentförbindelserna mellan Uppsala och Tartu hade Gästrike-Hälsinge nation inbjudit fyra ester till vårbalen i Uppsala den 13 maj. Den estniska delegationen bestod av svenska konsulin i Tartu, Julius Lill, som är gammal Tartustudent, samt en representant för den svenska språkgruppen, kand. Edvin Lagman, vidare åldermannen i studentföreningen Sakala, dr. Arvo J. Nenn och dr. Woldmar Priks. Under uppehållet i Uppsala avslöts en vänskapstraktat mellan Gästrike-Hälsinge nation och korporationen Sakala i Tartu.

"ESTLAND AV I DAG"

är titeln på en estlandsbok av den estniska riksdagsmannen och svensk-vännen N e e m e R u u s. Boken, som beräknas utkomma i juni, är avsedd att bli en allmän uppslagsbok om Estland framför allt för den, som vill lära känna landets sociala och kulturella liv. Efter en allmän historisk återblick skildrar författaren det nuvarande stats-skicket samt Estlands näringsliv. Han övergår därefter till de sociala förhållandena, befolkningsfördelningen, levnadsstandarden, sociallagstiftningen m.m. Ett kapitel ägnas landets kulturella liv och folkbildningsarbetet, som författaren väl känner i sin egenskap av f.d. studiesekreterare i Estlands Bildningsförbund. Slutligen behandlas de nationella minoriteterna samt Estland och det nordiska samarbetet.

Boken utgives av Kulturföreningen "Ideo", Pärnu mnt. 41, Tallinn, och kostar 4:- e. kr. + porto.

STATSFESTLIGHETERNA I RIGA, 15-17 maj 1939.

På inbjudan av Latvijs Studentu Padome har Svensk-Baltiska Studentföreningen genom sin vece ordförande, jur. stud. E. Hjerner, representerats vid statsfestligheterna i Riga den 15-17 maj. Med anledning av att det är fem år, sedan president Ulmanis övertog makten i Lettland, fingo festligheterna i år en särskilt högtidlig prägel. I programmet ingingo bl.a. en större militärparad, festkonsert på operan, fyrverkeri samt en jubileumsutställning.

LITAUISK LITTERATURTIDSKRIFT UTGER SVERIGENUMMER.

Litauens förnämliga litteraturtidskrift Naujoji Romuva har nyligen utkommit med ett Sverigenummer. I ett flertal synnerligen rikt illustrerade artiklar belysas olika sidor av vår kultur, litteraturvetenskap, m.m. Svenske lektorn i Kaunas, fil. mag. Per Sandberg har bidragit med en uppsats om "Det nordiska samarbetet", och professor S. Kolupaila har skrivit om Gustav V i en artikel kallad "Ett fritt folks förste medborgare". Vidare har dr. A. Juška givit en översikt över svensk vetenskap. Om svenska skaldeprofiler kåserar Antanas Vaičiulaitis, och i anslutning därtill återgivas Tegnér's "Vikingabalk" på litauiska varjämte litauiske lektorn i Stockholm översatt dikter av Karlfeldt, Dan Anderson och Hjalmar Gullberg. Översättningar ha till slut även gjorts av Hjalmar Söderbergs lilla novell "Gerda" och Verner von Heidenstams "Katarina Jagellonicas död".

SVENSKT I LITAUISKA RADION.

Den litauiska rundradion är försedd med en föreläsningstidning, i vilken bidrag inflyta av olika beskaffenhet, vilka sedan uppläses på vissa fastställda tider. En särskild skandinavisk "bidragsbyrå" har bildats, vilken har till uppgift att då och då skicka skandinaviska artiklar till tidskriften. Lektor Per Sandberg har sålunda skrivit om det fria folkbildningsarbetet, dr. A. Juška har talat om sina intryck från Sverige, och kandidat T. Bieliackinas har skrivit och även själv upplöst sina artiklar om Island. Flera bidrag äro under utarbetande.

DEN XVI SELL-KONFERENSEN

äger rum i Litauen under tiden 18-20 maj 1939. De två första dagarna komma att tillbringas i Kaunas, den tredje ägnas åt en utfärd till lantbrukshögskolan i Dotnuva. Deltagare väntas från alla till SELL anslutna länder, d.v.s. Finland, Estland, Lettland och Litauen.

PRESSREFERENTERNA I RIGA OCH KAUNAS.

Den av Svensk-Baltiska Studentföreningen föreslagna instruktionen för pressreferenter, vilken omnämndes i föregående nummer, har nu även antagits i Riga och Kaunas, liksom förut i Tartu. Cand. hist. Alvine Putne är pressreferent i Riga och i Kaunas har kand. K. Kostkevičius utsetts till samma befattning. I utbyte mot de svenska studenttidsskrifter, som regelbundet skickas till Balticum, kommer Svensk-Baltiskt Notisblad att från Lettland erhålla "Universitas", "Students" och "Studentu dzive" samt från Litauen "Studentu Dienos".

BALTISKT PÅ SALSTA SLOTT.

En ovanligt lyckad, baltisk sammankomst ägde rum söndagen den 7 maj på Salsta slott, dit friherrinnan W e r a v o n E s s e n inbjudit ett 70-tal äldre och yngre akademiker. Efter lunch besågs Salsta fornberg, som demonstrerades av professor Birger Nerman. Vid hemkomsten talade riksantikvarie S. Curman om "Sveriges fönster mot öster", varefter diskussion vidtog. Slutligen blev det supé under synnerligen gemytliga och studentikosa former.

TREVLIG BALTISK KAMRATAFTON I STOCKHOLM.

Gott humör och hög stämning rådde på Svensk-Baltiska Studentföreningens kamratafton den 16 april på Stockholms Högskolas kårhus. Inte mindre än ett 80-tal av föreningens medlemmar och andra intresserade hade infunnit sig. Vid supén höll agr. dr. G. B r u n n f ä l t ett uppskattat föredrag om "En sommarresa i Balticum". Lutsång och allmän svensk-baltisk sång bidrog även till underhållningen. Kvällen slutade med dans.

SVENSK-BALTISKA SÄLLSKAPET I ÖSTERGÖTLAND

höll den 1 april ett talrikt besökt sammanträde på Stora hotellet i Linköping under ordförandeskap av överste Gustaf Smith. Av årsberättelsen framgick bl.a., att medlemsantalet under året stigit från 174 till 184. Till ordförande återvaldes överste Gustaf Smith och till sekreterare redaktionssekreterare F.-R. Wallén. Efter årsmötesförhandlingarna höll chefen för Kungl. Krigsskolan, överste Gustaf Petri ett föredrag om slaget vid Narva år 1700. Om esternas hjältemodiga frihetskamp berättade senare på kvällen Estlands minister i Stockholm, ex. H. Laretei, vilken under befrielsekriget tjänstgjorde såsom skyddskårschef i Narva. Vid middagen hyllade även överste Smith i ett tal de tre baltiska staterna. - Under samkvämet utfördes gluntsång, och kvällen avslutades med dans.

SVENSK-BALTISKA FÖRENINGEN I SKÅNE

höll den 10 maj årsmöte på Kungsparkens restaurant i Malmö. Till

ordförande omvaldes generalmajor L. Falkman och till l. sekreterare hovintendenten J. Kroon. Sedan ordföranden hälsat de närvarande välkomna, höll minister H. Laretei ett kort föredrag på svenska om Estland och dess utveckling under de senaste decennierna. Efteråt visade talaren en del skioptikonbilder från Estland.

NEDSATT AVGIFT FÖR STUDENTER I SVENSK-LETTISKA FÖRENINGEN.

Svensk-lettiska föreningen i Stockholm har beslutat nedsätta medlemsavgiften i föreningen för studerande vid rikets universitet och högskolor till kr. 3:- per år. Man hoppas på en livlig anslutning särskilt från Stockholmsstudenternas sida. Avgiften kan insättas på postgirokonto 15 22 75.

50 % STUDENTRABATT PÅ JÄRNVÄGARNA I BALTICUM.

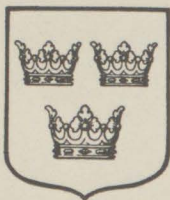
Mot företeende av internationellt studentlegitimationskort (CIE-pass), som i Stockholm erhålles på SFS:s sekretariat, Drottninggatan 116, i Uppsala på Studentkårens expedition, i Lund på Lunds studentkårs intressebyrå och i Göteborg hos Göteborgs Förenade Studentkårer, erhålles en rabatt av 50 % på järnvägarna i Estland, Lettland och Litauen.

FRANSKA OCH TYSKA SPRÅKSTUDIER FÖR SVENSKOR I ESTLAND.

Svenska studerande ha möjlighet att till ett billigt pris lära sig franska och tyska språken i Estland, meddelar fru O L G A G A L L I N, Fählmanni 12-6, Tallinn. Fru Gallin, som är fransk fil. dr., har nämligen inrättat en pension i Tallinn med kurser på olika stadier i franska och tyska språken. Möjlighet finnes till all slags sport, bad, segling, tennis o.s.v. Billiga exkursioner anordnas till olika delar av Estland, såsom Petseri, Narva, Pärnu och Haapsalu. Som umgängesspråk användas uteslutande franska och tyska. Priset för full pension, inklusive undervisning är 100:- estn. kronor per månad. Intresserade torde hänvända sig direkt till fru Gallin eller till Svensk-Baltiska Studentföreningen.

STUDENTRESA TILL BALTICUM.

Svensk-Baltiska Studentföreningen planerar att under senare delen av augusti företaga en studentresa genom Litauen, Lettland och Estland. Stort intresse har visats från de svenska studenternas sida, och för närvarande underökas möjligheterna för att genomföra densamma.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTOR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 2, n:r 4.

Sept. 1939.

PRAKTIKUTBYTET SOMMAREN 1939.

Denna sommar ha två svenska studenter erhållit plats i Balticum och två baltiska studenter placerats i Sverige. Från svensk sida reste en kvinnlig jur.stud. och en agr.stud. över och bereddes av lettisk-svenska föreningens akademiska sektion arbete på ett advokatkontor resp. en statlig jordbruksmönstergård i Lettland. Här i Sverige togo vi emot en teknolog från Kaunas och en ark.stud. från Riga. Båda placerades i Stockholm, den förre på ett husbygge på Kungsholmen, den senare på ett arkitektkontor (KF). Föreningen har vidare hjälpt ett tiotal studenter från Estland, Lettland och Litauen, vilka i sommar besökt Sverige i studiesyfte, genom att lämna dem önskade upplysningar och sätta dem i förbindelse med de organisationer av olika slag och offentliga institutioner, som voro föremål för deras intresse.

I detta praktikutbyte har ej inräknats förmedlingen av sommarplatser åt språkstuderande baltiska studentskor, varom meddelas på annat ställe.

DET BALTISKA STUDENTSKEUTBYTET.

För tredje sommaren i rad har Svensk-baltiska studentföreningen berett språkstuderande baltiska studentskor platser i bildade, svenska familjer. Antalet flickor, som i sommar fingo möjlighet att komma över hit, var 16, varav 10 från Estland, 5 från Lettland och 1 från Litauen. Från Sverige reste en studentska till Estland. - Flickorna ha till största delen bott i Stockholms närhet, men flera ha vistats längre bort, i Hjo, Loka, Borgholm, o.s.v. För att underlätta placeringen och göra flickornas ställning gentemot värdfolket friare och mera oberoende, ha resorna inom Sverige bekostats av föreningen. I övrigt placerades flickorna under samma villkor som förr, d.v.s. de gingo husfrun tillhanda med lättare hushållsgöromål, undervisade i språk eller sågo efter barnen mot fritt vivre och något fickpengar.

Förmedlingen handhades i år i samarbete med Kvinnliga studentföreningen av en särskild kommitté, som hade följande sammansättning: Konsul J. Sande j:r; fil.kand. S. Bågstam, ordförande; fil.stud. M. Nordström och fil.stud. B. Hjelmquist, sekreterare; fil.kand. Å. Adlers.

LITAUISKT AGRONOMBESÖK.

Lantbrukshögskolan i Dotnuva, Litauen, anordnade under tiden 24-29 juni sin andra studiegrupppresa till Sverige. Liksom förra året, då första resan gick av stapeln, stod Svensk-Baltiska Studentföreningen och sekreteraren i Sveriges allmänna lantbrukssällskap, docent G. Brunnfält, även i år för mottagandet.

Den litauiska studentgruppen, som var 15 man stark, började sin vistelse i Sverige med att resa till Dalarna, där Hedemora och lantbruksutställningen på Rommehed ingående studerades. På återfärden till Stockholm gjordes ett uppehåll i Uppsala, och man besökte därvid även lantbrukshögskolan i Ultuna. En dag ägnades åt studier i Stockholmstrakten med besök på Berga lantbruksskola, institutet för husdjursförädling i Wiad samt A.B. Separators mönstergård Hamra. Därvid fingo de litauiska gästerna även tillfälle att bese ett antal sörmländska bondgårdar. Den 28 upptog programmet besök på experimentalfältet, statens växtskyddsanstalt och statens centrala frökontrollanstalt i Bergshamra. Följande dag återvände gruppen hem igen efter det sedvanliga besöket i Stockholms Stads-
hus.

Bland agronomerna, som deltog i exkursionen, funnos många, vilka önskade erhålla praktikantplatser å svenska egendomar. Med hänsyn till den ofta påtalade bristen på arbetskraft inom svenskt lantbruk borde denna önskan icke vara omöjlig att realisera, allra helst som praktiken blott skall omfatta sommarmånaderna.

LETTISKA HISTORIKER BEDRIVA FORSKNINGAR I SVENSKA RIKSARKIVET.

En lettisk historikerkommission, bestående av professorerna Tentelis, Svabe och Adamovics samt docenten Dunsdorfs, har under sensommaren bedrivit forskning i svenska Riksarkivet. Huvudsakligen har kommissionens studier omfattat arkivalier rörande Lettlands "svensktid".

DE BALTISKA SPRÅKLEKTORATEN I STOCKHOLM.

Den förra terminen startade undervisningen i lettiska vid Stockholms Högskola tager i höst sin början i slutet av september månad. Ledare blir liksom förut lettiske lektorn vid Högskolan, fil.kand. Sture Bågstam, Grévgatan 28, tel. 62 14 43. Anslag med närmare uppgifter komma att uppsättas på Högskolans anslagstavlor.

Lektorn i estniska, fru Menda Jansson, är tjänstledig under höstterminen.

Beträffande den litauiska språkundervisningen kommer meddelande att lämnas senare.

SOMMARENS FERIEKURS FÖR UTLÄNNINGAR I GÖTEBORG.

I den av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet anordnade sommarkursen i Göteborg deltog 55 utlänningar. De baltiska staterna hade 12 representanter, 5 från Estland, 3 från Lettland och 4 från Litauen.

Alla föreläsningar och lektioner hölls på svenska, vilket var enda tillåtna språk. Föreläsningarna voro ämnade att ge en belysning av Sveriges historia, geografi, litteratur m.m. Sålunda talade professor V. Lundström bl.a. om "Svenska minnen och märken i utlandet"; professor H. Petersson demonstrerade Oceanografiska institutionen; lektor S. Swedberg gav en inblick i Sveriges fysiska geografi; chefredaktör H. Hjörne talade om "Modern svensk press" i samband med en förevisning av Göteborgspostens officin, och professor Hj. Lindroth föreläste om "Olov Rudbeck och hans Atlantica".

I programmet ingick också ett stort antal utflykter bl.a. till Hindås, Särö, Trollhättan och Vänersborg.

SVENSKA STUDERAR JURISTVÄSENDET I LETTLAND.

Under augusti månad i år tjänstgjorde jur.stud. GUNNER LINDAHL som praktikant på ett större advokatkontor i Riga. Anställningen var förmedlad genom samarbete mellan Svensk-baltiska studentföreningen i Stockholm och Akademiska sektionen av Lettisk-svenska föreningen i Riga.

"Det är givetvis intressant för en jur.stud. att få en inblick i hur arbetet på en advokatbyrå bedrivs i ett främmande land", säger fröken Lindahl vid en liten intervju. "Mitt arbete på advokatbyrån var på grund av språksvårigheterna begränsat till sådana mål, där akterna voro avfattade på tyska samt i några undantagsfall på svenska. Dessutom utarbetade jag för privat räkning en jämförelse mellan 1864 års kodifikation av den för östersjöprovinserna gällande civillagen och den nya lettiska civillagen av år 1937 under iakttagande av vilka reminiscenser av svenska lagar, förordningar, kungliga brev o.s.v., som ännu äro i gällande kraft i lettisk civillag.

Det löpande arbetet var för övrigt ordnat efter ungefär samma principer som på en advokatbyrå i Sverige. Alla mål förvarades i akter av olika färg allt efter som de skulle anhängiggöras vid olika domstolar. De numrerades och infördes i register och arkiverades, sedan de upphört att vara aktuella. Över alla fatalietider fördes särskild dagbok. Vidare förekom en bok med olika stämplat, emedan alla skrifter, som skola inlämnas till domstolar äro stämpelpfiktiga. Någon bokföringsplikt för advokater föreligger icke i Lettland.

En olikhet mot svenska förhållanden är, att skrifter till domstolar icke behöva ingivas utan kunna insändas med posten. Sedermera erhåller advokatbyrån meddelande om vilken dag målet skall förekomma.

Beträffande instansordningen är att märka, att det i Lettland, förutom nådevägen till statspresidenten, gives 4 instanser: den lägsta, fredsdomstolen, miertiesa, för enkla civilmål, t.ex. skuldfordringar upp till 1.000 lats, vidare apgebaltiesa, motsvarande våra häradsrätter, den tredje, tiesu palata, motsvarande hovrätterna och slutligen senats, den högsta domstolen.

Letterna sträva att psykologiskt påverka dem, som komma inför rätta genom att anlägga en sträng och värdig prägel, vilket tar sig uttryck bl.a. i att domarna har särskild klädedräkt (röda kappor och mössor), och att alla domar åhöras stående."

"Utbildningen av jurister är i stort sett lik vår", fortsätter fröken Lindahl. "Vid universitetet beräknas den kortaste studietiden till 4½ år. Tills helt nyligen studerade en mycket stor procent av juristerna jämsides med förvärvsarbete, vilket gjorde, att en juridisk examen kunde draga ut ända till 15 år eller mer. Det förhindras numer genom lagstiftning och talrika studielån.

Liksom hos oss förekomma föreläsningar i olika ämnen varje termin, men tentamina äro talrikare och följaktligen lättare. I ämnet romersk rätt t.ex. förekomma icke mindre än tre olika tentamina. Slutligen måste vederbörande studerande för erhållande av diplom till fakulteten ingiva ett vetenskapligt arbete, som offentligen skall försvaras.

För närvarande är det så gott som omöjligt för en jur. kand., som vill slå sig på advokatbana, att direkt komma in på en advokatbyrå i Riga. I allmänhet måste han ha flera tjänsteår i landsorten bakom sig, innan han kan komma till huvudstaden, och först efter en lång och synnerligen välmeriterad tjänstgöring kan han bli antagen som zverinat's advokats, d.v.s. motsvarande ledamot av Sveriges advokatsamfund. Naturligtvis gå en stor del av de examinerade jur.kandidaterna även in på andra banor som ämbetsmän, domare eller ombudsmän."

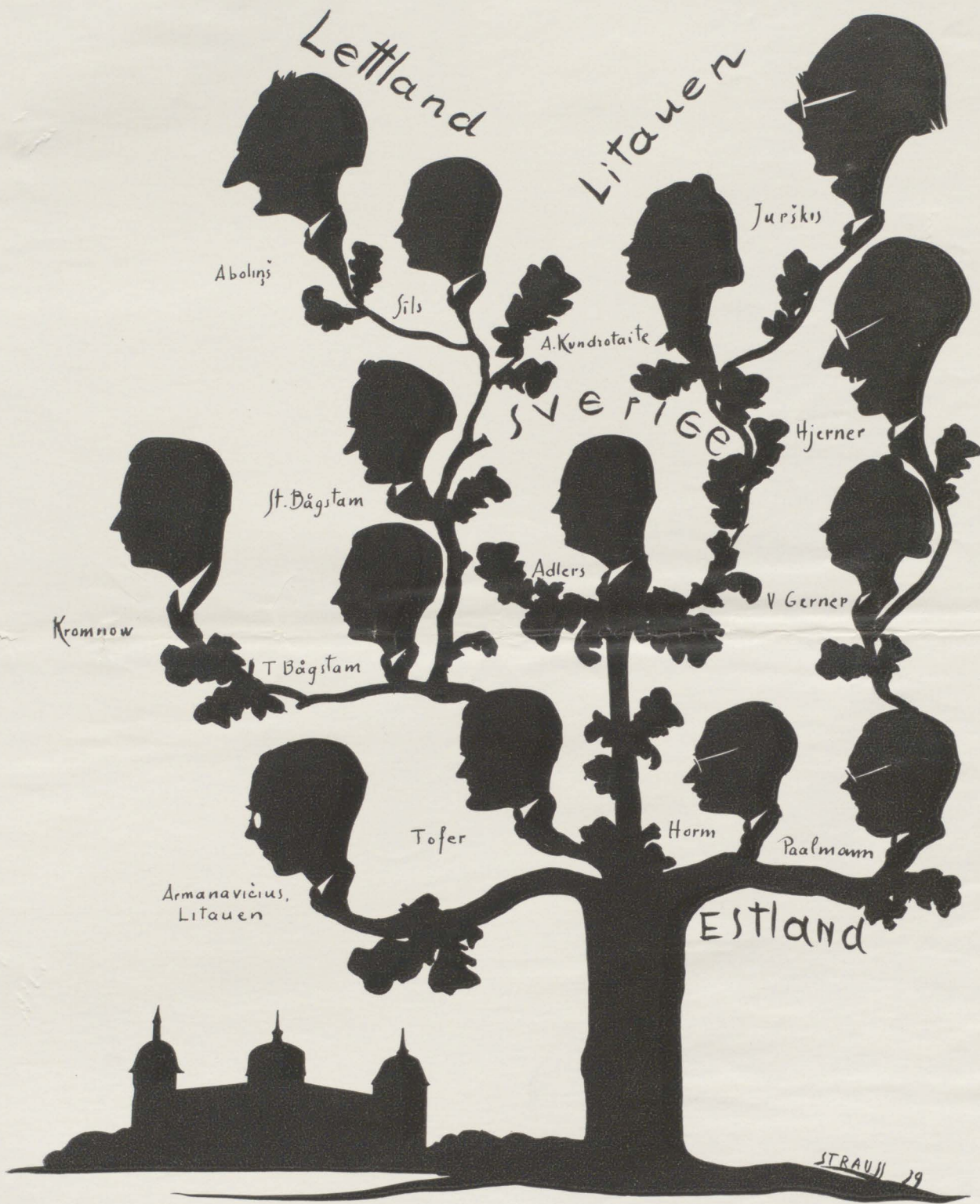
Fröken Lindahl slutar med att påpeka, att såsom av ovanstående framgår någon djupgående, väsentlig olikhet mot svenska förhållande icke föreligger vare sig i fråga om rättvisans handhavande, den juridiska utbildningen eller det praktiskt-juridiska arbetet.

DEN ANDRA SVENSK-BALTISKA STUDENTKONFERENSEN,

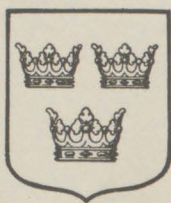
som ägde rum i Stockholm den 25 - 30 maj, gav goda impulser för det fortsatta arbetet. Det viktigaste överläggningsämnet rörde praktikantutbytet. Från och med nästa år kommer Sverige att mottaga sex jordbrukspraktikanter från vartdera av Estland, Lettland och Litauen. Industripraktikantfrågan kommer att närmare utredas i intimt samarbete med svenska industriens praktiknämnd. - Studentskeutbytet skall.

fortsätta som förut. - Ett utbyte av yngre akademiska föredragshållare beslöts vidare. - En större utredning om möjligheterna för vidgat svensk-baltiskt samarbete skall göras efter mönster av den stora utredning, som gjorts om nordiskt akademiskt samarbete av fil.lic. Gerhard Hafström. En särskild kommitté härför med representanter för de olika länderna tillsattes. Nästa konferens äger rum i Kaunas i Litauen nästa år.

Den lettiske konstnären Strauss, som under de senaste åren studerat vid konstakademien i Stockholm, fångade under förhandlingarna i Mariefred de mer eller mindre karakteristiska dragen av några deltagare. Resultatet synes å sista sidan.

Från Mariefredsöförhandlingarna 29 maj 1939
 Andra Svensk - Baltiska studentkonferensen.

SVENSK-BALTISKT NOTISBLAD

UTGIVET AV SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGEN, HOLLÄNDAREGATAN 32-34, STOCKHOLM
REDAKTÖR: JUR. STUD. VIVIKA GERNER

Årg. 3, n:r 1 - 2.

Mars 1940.

Det finsk-ryska kriget har medfört en avmattning i de svensk-baltiska förbindelserna, vilken vi hoppas skall vara av övergående natur. Det står klart för var och en i Sverige, att vi för närvarande först och främst måste deltaga i Finlands återuppbyggnadsarbete och inrikta hela vår kraft därpå. Vi tro dock, att i det långa loppet förbindelserna med Balticum härigenom skola gagnas.

Vad beträffar det svensk-baltiska studentsamarbetet, har detta mycket försvårats även därigenom, att ett stort antal studenter varit inkallade till militärtjänstgöring. Trots de svårigheter som varit, och som vi förutse även i framtiden komma att finnas, får kontakten mellan de svenska och baltiska studenterna dock icke gå förlorad. Det är helt naturligt att kurser, konferenser, studiresor, m.m. måste ställas på framtiden, men Svensk-Baltiska Studentföreningen skall försöka att i möjligaste mån i övrigt upprätthålla sin gamla verksamhet. En viktig faktor i samarbetet är notisbladet, som även framdeles bör utgöra en förbindelselänk mellan de sverigeintresserade i Balticum och de balticumintresserade i Sverige. Av särskild betydelse är vidare, att lektoraten få tillfälle att fortsätta sitt arbete och bibringa djupare förståelse för våra länders karaktär och kultur. Främst måste dock den personliga kontakten, som hittills i så hög grad utmärkt samarbetet, upprätthållas och om möjligt förstärkas oberoende av och oavsett det nuvarande politiska lägets tillfällighet eller större varaktighet.

UNDERVISNINGEN I SVENSKA VID DE BALTISKA UNIVERSITETEN.

Nedan gives en översikt över den svenska språkundervisningen i Balticum. Uppgifterna avse för Lettlands och Litauens del verksamheten höstterminen 1939 och för Estlands vårterminen 1939. En liknande översikt har tidigare givits i notisbladet årg. 1939, n:r 1.

TARTU.

Lektorn i svenska språket vid Tartu universitet, fil. mag. Greta Wieselgren höll under vårterminen 1939 en fortsättningskurs 3 t. i veckan för 31 elever. Som litteratur använde man Lindbergs läsebok tredje uppl., och därjämte förekommo talövningar, varvid grammfon flitigt begagnades. En privat nybörjarkurs för Kvinnliga Akademiker samlade 11 deltagare. Vidare höll lektor Wieselgren föreläsning en gång i veckan över svensk grammatik för 17 åhörare. Ännu en kurs på 17 deltagare läste och kommenterade på svenska "Levande svensk litteratur" del VIII. Dessutom deltog 39 st. i konversationsaftnar, som ägde rum en gång i veckan, varvid fru Kerstin Karling var biträdande ledare.

Professor Per Wieselgrens verksamhet omfattade föreläsningar över valda språkvetenskapliga problem, 1800-talets svenska prosastil, nordisk mytologi samt nordisk litteraturhistoria vid 1800-talets mitt. Dessutom ledde professor Wieselgren proseminarieövningar över Upplandslagen.

RIGA.

Svenske lektorn i Riga, fil. mag. William Freij, har under höstterminen 1939 haft 129 elever. Förutom undervisningen på universitetet ledde lektor Freij tre kurser i svenska, anordnade av Lettisk-Svenska föreningen. På universitetet var undervisningen uppdelad i tre grupper med sammanlagt 74 deltagare. I alla tre grupperna lästes den av lektor Freij nyligen utgivna läseboken "Zviedru valodas lasamgramata" samt samme författares "Zviedru valodas gramatika". På seminarieövningarna i svensk litteraturhistoria studerades det svenska dramat. - De av Lettisk-Svenska föreningen anordnade kurserna hade 39 deltagare. Samma litteratur användes som på universitetskurserna.

KAUNAS.

Fil. mag. Per Sandberg, som sedan höstterminen 1937 varit svensk lektor vid universitetet i Kaunas, frånträdde sin befattning i juni 1939 och efterträddes av fil. mag. Lennart Kjellberg. Med anledning av de oroliga politiska förhållanden under hösten, icke minst i de baltiska staterna, kunde det litauiska undervisningsministeriet först under senare delen av november bekräfta hans utnämning till lektor, varför undervisningen låg nere större delen av terminen. Icke desto mindre samlade lektor Kjellberg 24 elever, då kurserna väl kommo i gång. Som tidigare voro eleverna fördelade på tre grupper. Grupp I (3 t. i veckan) liksom även grupp II (2 t. i veckan) läste Wolfs "Kleine Schwedische Sprachlehre", medan grupp III (2 t. i veckan) studerade Hjalmar Söderbergs "Martin Bircks ungdom". Vidare höll lektor Kjellberg föreläsningar på universitetet om Hjalmar Söderberg.

BALTISKA LEKTORATEN VID STOCKHOLMS HÖGSKOLA.

Undervisningen i lettiska, som ledes av lektor S. Bågstad, omfattar denna termin en fortsättningskurs. Som litteratur läses verk av den lettiske klassikern Rudolfs Blaumanis.

Lektorn i litauiska J. Lingis, som under förra terminen var tjänstledig, har nu återupptagit sin undervisning. Lektor Lingis ger under vårterminen en kurs för nybörjare.

SVIO-ESTONICA 1939

har utkommit. Denna årsbok, som sedan 1934 utgivits av Svensk-Estniska Samfundet vid Tartu universitet, utgöres i år av en nära 250 sidor tjock volym, vilken - med ekonomiskt stöd av svenska staten och Estlands kulturkapital - tillkommit främst genom professor Per Wieselgrens outtröttliga arbete. Bland de gedigna och värdefulla uppsatser, som fylla boken, märkas ett par utredningar om runömålet - en av professor Wieselgren och en av magister Paul Ariste. Utredningarna utgöra ett led i det tidigare påbörjade arbetet att systematiskt utforska de skilda dialekterna i Estlands svenskbygder. Vidare har Estlands riksarkivarie, Otto Liiv, skrivit om "Sverige och Estland under 1700-talet (efter 1710)" och Arvid Bodisco om "Estland, Frankrike och freden i Nystad". "Dagösvenskar-
na och den herrnhutiska väckelsen på 1700-talet" är titeln på en uppsats av Rudolf Poldmäe. Den följes av en beskrivning av en process ett par årtionden senare mellan samma Dagösvenskar och deras godsherre, greve Stenbock: resultatet blev den bekanta emigrationen till Gammal-svenskby. Förutom ytterligare några uppsatser innehåller årsboken även en översikt över de svensk-estniska förbindelserna 1938-1939.

NYTT ETNOLOGISKT INSTITUT VID RIGA UNIVERSITET.

Den svenske docenten i etnologi vid Riga universitet, Dag Trotzig, berättar vid en liten intervju, att ett etnologiskt institut inrättats under hans ledning. Institutet får sina lokaler i slottet i Statens Historiska Museums administrationsvåning och kommer att förses med handbibliotek och material från expeditioner, m.m.

Förra sommaren företog jag, fortsätter docent Trotzig, en expedition med tio studenter till östra Lettland, närmast med professor Sigurd Erixons byundersökningar som förebild. Materialet har under höstterminen bearbetats av seminariet. En frågelistverksamhet, efter mönster från Nordiska Museets etnologiska undersökningar, har jag tillsammans med Statens Historiska Museum i Riga igångsatt, och ett mycket intressant material från hela landet föreligger nu i form av svar å fyra frågelistor. Fyra nya listor ha sänts ut i januari. De utgå i c:a 1000 ex. och besvaras av intresserade ungdomar anslutna till ungdomsorganisationen Mazpulks.

Den lettiska Konst- och Litteraturkammaren (Rakstu un Makslas Kamera) startade i januari förarbetena till ett stort nationellt arbete, en lettisk kulturatlas, för vars vetenskapliga planläggning man tillförsäkrat sig min hjälp, meddelar doc. Trotzig till slut. Mönster är den svenska kulturatlasen, på vilken just nu ett frenetiskt arbete nedlägges, och vars etnologiska avdelning ledes av professor Erixon.

GEMENSAM ORGANISATION FÖR STUDENTKÅRERNA I TARTU OCH TALLINN.

Sedan länge ha förhandlingar ägt rum för att få till stånd en gemensam organisation för studentkårerna vid universitetet i Tartu och tekniska högskolan i Tallinn. En sammanslagning har nu gjorts. Den nya organisationens uppgift är att utåt vara ett organ för Estlands alla studenter. Inåt skola fortfarande kårerna vara självständiga. Ordföranden, som icke får ha annan uppgift inom någon av kårerna, utses vid ett gemensamt sammanträde. Hans val måste godkännas av ecklesiastikministern.

NYA BESTÄMMELSER FÖR TILLTRÄDE TILL LETTLANDS UNIVERSITET.

Som bekant ha hittills de studenter, som velat idka akademiska studier fått avlägga särskilda inträdesprov vid universitetet, då tillströmningen varit så stor, att ett urval varit nödvändigt. Fr.o.m. denna termin kommer skriftliga prov att avläggas i samband med studentexamen. De av skolorna godkända svaren insändas till universitetet, som inom de olika fakulteterna utser lämpliga kandidater. Därutöver fordras, att man företer intyg om deltagande i lantarbete under minst två månader.

ÖKADE MÖJLIGHETER FÖR LETTISKA STUDENTER ATT ERHÅLLA STIPENDIER.

Lettiska regeringen har utfärdat ett dekret om en ändring av de hittillsvarande bestämmelserna för erhållande av stipendier. Numera få obemedlade studenter större möjligheter än förr till fria studier. Särskilda belopp ha anslagits för studier i utlandet. Stipendierna givas dels i form av lån, vilka skola amorteras inom viss tid, och dels i form av gåvor.

JURISTUTBILDNINGEN I LETTLAND REFORMERAS.

Hittills ha de nyutexaminerade juristerna i Lettland fått komplettera sin examen med långa praktiska studier som oavlönade notariater. Ett omläggande av detta system har nu föreslagits av Lettlands justitieminister och godkänts av universitetsrektorn. Förslaget går ut på att bereda juris studerandena redan under studietiden tillfälle att praktisera dels inom de olika domstolarna, dels inom fångvården och dels inom kommunalförvaltningen. Praktiken får dock ej börja förrän efter ett års akademiska studier. Härigenom beräknar man, att provtjänstgöringen som domare, vilken är obligatorisk efter examen, skall kunna nedbringas från 1½ år till 6 månader.

TVÅ UNIVERSITET I LITAUEN fr.o.m. 1940.

Genom återbördandet av Vilnaområdet har Litauen fått sitt andra universitet. Enligt landets författning är Vilna huvudstad, men Kaunas har under självständighetstiden utvecklats till rikets verkliga centrum. Så småningom är det dock meningen, att man skall förlägga den kulturella tyngdpunkten till Vilna. Vad universitetsfrågan beträffar, tänker man lösa den genom en uppdelning av universitetet på de båda städerna. De praktiskt vetenskapliga fakulteterna, för vilka institutionsbyggnader redan uppförts i Kaunas, skola förbliva där. De humanitært vetenskapliga däremot skola flytta till Vilna. Sålunda komma de naturvetenskapliga, medicinska och tekniska fakulteterna att stanna i Kaunas, medan de humanistiska, juridiska och teologiska flytta till Vilna.

DOKTORSDISPUTATION I TARTU.

En intressant disputation ägde rum under höstterminen i Tartu, då assistenten Elmar Karu disputerade för medicine doktorsgraden på en avhandling med titeln "Über die Grundlagen der Anwendung von Widmark's Mikromethode zur Bestimmung von Alkohol in Eesti und über die Möglichkeit chronischen Alkoholismus unter Zuhilfenahme dieser Methode zu diagnostizieren". - Doktor Karu, som f.ö. är polisiäkare i Tartu, var bl.a. ledare för den estniska delegationen vid första svensk-baltiska studentkonferensen i Riga 1938.

F Ö R E N I N G S N O T I S E R
=====

SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGENS ÅRSMÖTE ägde rum den 13 oktober, varvid redogörelse för det gångna verksamhetsåret upplästes, och styrelsen beviljades tacksam ansvarsfrihet.

Vid det följande valet av styrelse för tiden 1939-1940 omvaldes den avgående styrelsen med undantag av fil.mag. Gunnar Linde, som undanbett sig omval. I hans ställe invaldes fil. kand. Brita Hjelmqvist. Vidare utökades antalet styrelseledamöter med två, varvid fil. mag. Per Sandberg och jur. stud. Bertil Haslum nyvaldes.

Styrelsen består således numera av fil. kand. Sture Bågstam, ordf.; jur. stud. Ewald Hjermer, v. ordf.; fil. stud. Brita Hjelmqvist, sekr.; jur. stud. Gunnel Lindahl, skattm.; kand. Tage Bågstam, klubbm.; jur. stud. Vivika Gerner, red. för Svensk-Baltiskt Notisblad; fil. kand. Åke Adlers, jur. stud. Bertil Haslum, fil. kand. Åke Kromnow samt fil. mag. Per Sandberg, övriga ledamöter.

STUDENTSEKTIONEN I KAUNAS, eller litauisk-svenska sektionen av studentföreningen "Baltija" vid universitet Vytautas den store som den officiella titeln lyder, hade årsmöte den 14 november, varvid styrelsen fick följande utseende: Vilius Peteraitis, ordf.; Aldona Balandaite, vice ordf.; Ieva Taleikyte, sekr.; Aldona Balandaite, pressreferent för Svensk-Baltiskt Notisblad.

Styrelsen beslöt att samla sektionens medlemmar var 3:e vecka. Man skall därvid söka utbreda kännedomen om svenskt kulturliv, svenska folkvisor och svenska språket. Litauiska professorer och de ledande krafterna inom litauisk-svenska föreningen skola inbjudas för att hålla föredrag om Sverige. Man kommer även att anordna samkväm och folkviseaftnar.

AKADEMISKA SEKTIONEN I RIGA har under höstterminen deltagit i det traditionella firandet av 6 november. I programmet ingick förevisning av Gustav V:s jubileumsfilm med inledningsord av lektor W. Freij.

Sektionens arbete har i övrigt ogynnsamt påverkats av den internationella krisen, icke minst därigenom att ordföranden, herr Abolinš utkallats till militärtjänstgöring. Förberedelser har emellertid vidtagits för ett årsmöte.

LUCIAFEST I KAUNAS. Även i år anordnade Litauisk-Svenska Föreningen i Kaunas en livligt besökt Luciafest. Solister från nationaloperan sjöngo litauiska och svenska folkvisor, och medlemmar av nationalbaletten dansade. Lucia bjöd därefter de närvarande på kaffe och punsch, varpå medlemmar i Litauisk-Svenska Studentsektionen under stort jubel visade sina goda kunskaper i svenska folkdanser. - Bland de närvarande sågos flera av Litauens mera bemärkta personer.

SVENSK-BALTISKA STUDENTFÖRENINGENS TRADITIONELLA JULFEST ägde rum den 16 dec. på Stockholms Högskolas Kårhus. Efter att ha begått julbordet samlades deltagarna i Kårhusets trivsamma brashörna, där klubbmästaren agerade tomt och utdelade julklappar till de närvarande. Docent Adolf Schück gav så en överblick över de baltiska staternas politiska ställning. Han uppehöll sig därvid särskilt vid händelserna i samband med Vilnas återförening med Litauen.

Hr. J. Kauri
Näsiläse 7-2

pn L. Toone
Vabrikun 4-1
Echen

Herted. Kaas Käärin
Nigulite 14-4
Tallin

4

pu. 7. Lomarekordid.

- 1) Aktiivman lyste
- 2) Pöytäkirjalyste. (Kivoli)
- 3) Lõputõde
- 4) Simprikite
- 5) ~~Exkursioon~~ hit.
- 6) Ches on lüüel
on relevent l.

Aht

Mahto lüüel l. l. l.

Relevent l. l. l.